

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ERGENLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE SOSYAL KAYGI İLİŞKİSİ

AYŞE YILMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŐA
2018

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ERGENLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE SOSYAL KAYGI İLİŞKİSİ

AYŞE YILMAZ
20177662

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŐMANI
Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün

LEFKOŐA
2018

KABUL VE ONAY

AYŞE, YILMAZ tarafından hazırlanan "ERGENLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞININ SOSYAL KAYGI ÜZERİNE OLAN ETKİSİ" başlıklı bu çalışma, gün/ay/yıl tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Ünvan, Ad, Soyad (Danışman)
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad (Başkan)
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı heryerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih

İmza

Ad, Soyad

TEŞEKKÜR

Araştırmanın konu, kapsam, amaç ve uygulama aşamasında yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Yard. Doç. Dr. Deniz ERGÜN bana destek olan aileme teőekkürlerimi borç bilirim.

Ayşe YILMAZ

ÖZ

ERGENLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE SOSYAL KAYGI İLİŞKİSİ

Bu çalışmanın amacı, ergenlerde internet bağımlılığının sosyal kaygı üzerine etkisinin araştırılmasıdır. Araştırmanın örneklemini İstanbul Bağcılarda 'da yer alan Bağcılar Yavuz Sultan Selim Lisesinde 2017-2018 öğrenim yılında 9. 10. Ve 11. sınıf öğrencilerinden oluşan 262 kişi dahil edilmiştir. Araştırmanın veri toplama aracı olarak, Sosyodemografik Form, Young İnternet Bağlılığı Ölçeği ve Ergenler için Sosyal Kaygı Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmaya 129 kız 133 erkek dahil edilmiş olup %37 'si 9. Sınıf, %24 'ü 10. sınıf ve %38,9 'u 11. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. İnternet bağımlılık düzeyleri düşük puan aralığında çıkmış olup "ortalama internet kullanıcısı" düzeyinde bulunmuştur. Sosyo-demografik özellikler ve internet kullanım alışkanlıkları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Sosyal kaygı genel puanlarına bakıldığında örneklemdelikilerin düşük sosyal kaygı düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. İnternet bağımlılığı ölçeği puanları ile sosyal kaygı ölçeği puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu sebeple öğrencilerin internet kullanımlarının bilinçli olması için ebeveynlerin kontrollü disiplinli yaklaşımları için bilgilendirilmesi, öğrencilerinde oto kontrollerini sağlaması için farklı pozitif davranışlara yöneltilmesi yararlı olabilir.

Anahtar kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Sosyal Kaygı, Ortaöğretim, Ergenlerde İnternet Bağımlılığı, Ergenlerde Sosyal Kaygı

ABSTRACT

**THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET ADDICTION AND
SOCIAL ANXIETY AMONG
ADOLESCENTS**

The purpose of this study is to investigate the effect of internet addiction on social anxiety in adolescents. Two hundred and sixty-two at 9th, 10th and 11th grades within 2017-2018 education years in Bagcilar Yavuz Sultan Selim High School in Istanbul were included to the sample of the study. Socio-demographic Form, Young Internet Addiction Scale and Social Anxiety Scale for Adolescents were used as the data collection tool of the study.

One-hundred twenty nine girls and 133 boys were included in the study, 37% were in the 9th grade, 24% in the 10th grade and 38.9% in the 11th grade students. Internet addiction level was found to be low in the range of "average internet users" level. Socio-demographic characteristics and internet usage habits did show statistically significant difference and correlation. Given the general scores of social anxiety, it was found that the sample had low social anxiety level. There was a positive relationship between internet addiction scale scores and social anxiety scale scores. For this reason, parents should be informed about controlled disciplinary approaches in order for the students to be conscious of internet usage; it may be beneficial for students to be directed to different positive behaviors in order to achieve self-controls.

Key words: Internet Addiction, Social Anxiety, Secondary Education, Adolescents, Social Anxiety in Adolescents

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY SAYFASI	iii
BİLDİRİM	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO DİZİNİ	x
KISALTMALAR	xii
1.BÖLÜM GİRİŞ	1
1.1. Problemin Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.2.Araştırmanın Önemi.....	5
1.4.Sınırlılıklar.....	5
1.5.Tanımlar.....	6
2.BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR...	7
2.1. İnternetin ve İnternet Kullanımının Tarihsel Süreci	7
2.2. İnternet Kullanımının Yarar ve Zararları	9
2.3. İnternet Kullanıcıları	11
2.4. İnternet Bağımlılığı.....	13
2.4.1. İnternet bağımlılığı kriterleri	13
2.4.2. Kimberly Young'ın internet bağımlılığı modeli	14
2.4.3. Mark D. Griffiths'in internet bağımlılığı modeli.....	15
2.4.4. Ivan Goldberg'in internet bağımlılığı teorisi	15
2.5. Ergenlerde İnternet Bağımlılığı	16
2.6. Sosyal Kaygı.....	19
2.7. Ergenlerde Sosyal Kaygı	21
2.8. Sosyal Kaygı ve İnternet Bağımlılığı İlişkisi.....	22

3.BÖLÜM ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	25
3.1.Araştırmanın Modeli	25
3.2.Evren ve Örneklem	25
3.3 Veri Toplama Araçları	26
3.3.1 Bilgi Formu	26
3.3.2.Young İnternet Bağımlılığı Testi	26
3.3.3 Ergenler için Sosyal Kaygı ölçeği	27
3.5. Veri Toplama Prosedürü.....	29
3.6. İstatistiksel Analiz.....	29
4.BÖLÜM BULGULAR	30
5.BÖLÜM TARTIŞMA	58
6.BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER	66
KAYNAKÇA.....	66
EKLER	77
Ek-1: Sosyo-Demografik Form.....	77
Ek-2: Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği.....	78
Ek-3: Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği.....	80
Ek.4: Ölçek Kullanım İzinleri	81
ÖZGEÇMİŞ	83
İNTİHAL RAPORU.....	84
ETİK KURUL ONAYI.....	85

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin Dağılımları	30
Tablo 2.1. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının aritmetik ortalama, standart sapma değerleri	33
Tablo 3.1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları T Testi Sonuçları	33
Tablo 3.2. Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	34
Tablo 3.3. Öğrencilerin sınıflarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	34
Tablo 3.4. Öğrencilerin kardeş sayısına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	35
Tablo 3.5. Öğrencilerin ebeveynlerin medeni durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları t testi sonuçları.....	36
Tablo 3.6. Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	36
Tablo 3.7. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	36
Tablo 3.8. Öğrencilerin ailelerinin toplam gelirine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	37
Tablo 3.9. Öğrencilerin internete giriş aracına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları t testi sonuçları.....	37
Tablo 3.10. Öğrencilerin internete giriş yerine göre internet bağımlılığı Ölçeği puanları Mann Whitney u testi sonuçları.....	38
Tablo 3.11. Öğrencilerin haftalık internete giriş gününe internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	38
Tablo 3.12. Öğrencilerin günlük internete giriş süresine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	39
Tablo 3.13. Öğrencilerin not ortalamasına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Kruskal Wallis H testi sonuçları.....	39
Tablo 3.14. Öğrencilerin internete giriş amacına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	40

Tablo 4.1. Sosyal kaygı ölçeğinin toplam puanlar ve tüm alt boyutların aritmetik ortalama, standart sapma değerleri.....	41
Tablo 5.2. Öğrencilerin yaşlarına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	42
Tablo 5.2.1. Öğrencilerin yaşlarına göre Scheffe testi sonuçları.....	43
Tablo 5.3. Öğrencilerin sınıflarına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	44
Tablo 5.3.1. Öğrencilerin sınıflarına göre Scheffe Testi sonuçları.....	45
Tablo 5.4. Öğrencilerin kardeş sayısına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	46
Tablo 5.4.1. Öğrencilerin kardeş sayısına göre Scheffe testi sonuçları	47
Tablo 5.5. Öğrencilerin ebeveynlerinin medeni durumuna göre sosyal kaygı ölçeği Puanları t testi sonuçları	48
Tablo 5.6. Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	48
Tablo 5.7. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	49
Tablo 5.8. Öğrencilerin ailelerinin toplam gelirine göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	50
Tablo 5.9. Öğrencilerin internete giriş aracına göre sosyal kaygı ölçeği puanları t testi sonuçları	51
Tablo 5.10. Öğrencilerin internete giriş yerine göre sosyal kaygı ölçeği puanları Mann Whitney u testi sonuçları	52
Tablo 5.11. Öğrencilerin haftalık internete giriş gününe sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	53
Tablo 5.12. Öğrencilerin günlük internete giriş süresine göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları	54
Tablo 5.13. Öğrencilerin not ortalamasına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Kruskal Wallis H testi sonuçları.....	55
Tablo 5.14. Öğrencilerin internete giriş amacına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları.....	56
Tablo 6.1 İnternet bağımlılığı ölçeği ile sosyal kaygı ölçeği puanlarının karşılaştırılması korelasyon testi sonuçları	57

KISALTMALAR

ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
BITNET:	Because It's Time Network
DSM:	Zihinsel Bozuklukların Teşhis ve İstatistik El Kitabı
EARN:	European Academic and Research Network
ESKÖ:	Ergenlerde Sosyal Kaygı Ölçeği
G-SKHD:	Genel Durumlarda Sosyal Kaçınma-Huzursuzluk Duyma
IAT:	İnternet bağımlılığı test
ICD:	Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırması
NSFNet:	National Science Foundation – Ulusal Bilim Vakfı
ODK:	Olumuz Değerlendirilme Korkusu
STD:	Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
TCP/IP:	Transmission Control Protocol/Internet Protocol
TÜVEKA:	Türkiye Üniversiteler ve Araştırma Kurumları Ağı
ULAKBİM:	Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
Y-SKHD:	Yeni Durumlarda Sosyal Kaçınma- Huzursuzluk Duyma

1.BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İnternet erişimi hızla artmakta olup her geçen gün daha fazla insan, internet kullanıcıları arasına girmektedir. İnternete ulaşım bilgisayarlardan sonra akıllı mobil cihazlar sayesinde, evde, okulda, üniversitede vb. her yerde mümkün hale gelmiştir. Türkiye'nin de dahil olduğu 238 ülkeden internet kullanımına dair veriler toplanarak "Dijital 2017- Global Genel Bakış" ("Digital in 2017- Global Overview") raporu hazırlanmış ve Singapur 'da sunulmuştur. Bu rapora göre; Türkiye nüfusunun (yaklaşık 80 milyon) yüzde 60 'ının internet kullandığı ve bu kullanıcıların günlük ortalama 7 ile 10 saat arasında internette çeşitli platformlar üzerinde geçirdiği görülmektedir. Dünya genelinde de toplam nüfusunun yüzde 54 'ünün benzer sıklıkta internet kullanıcısı olduğu ve bu sayının 2016 yılına göre artış gösterdiği ifade edilmiştir (<https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2017-global-overview>). Türkiye İstatistik Kurumunun değerlendirmesine göre Türkiye 'de internet kullanan kitlenin özellikle 16-24 yaş aralığındaki genç nüfustan oluştuğu görülmektedir (Usta N, 2015).

İnternetin son on yıldaki büyük gelişimi, iletişim ve kişilerarası davranış üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Psikolojik araştırmalar da aynı dönemde ortaya çıkan etkinin anlaşılmasını sağlamaya çalışmaktadır. İnternet aslında iletişim ve araştırma faaliyetlerini kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Ancak son yıllarda internet kullanımındaki dramatik artış patolojik kullanıma (internet

bağımlılığına) yol açmıştır. İnternet bağımlılığı üzerine araştırmaların giderek artması bu durumu psiko-sosyal bir bozukluk olduğunu düşündürmektedir. Bu bozukluğun özellikleri başlıca tolerans, geri çekilme belirtileri ve duygusal bozuklukları içermektedir. Dolayısıyla internet bağımlılığı olan kişilerde akademik performansın, psikolojik sağlığın yanı sıra akran ve aile üyeleri ile etkileşimin bozulması gibi durumlar ile karşılaşmaktadır (Juneja, 2015). Fallah Mane 'ye (2008) göre internet bağımlılığı, aşırı, mantıksız ve patolojik olarak interneti kullanan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır. Bu yeni olguya bazen sanal bağımlılık da denebilmektedir. Dell (2005) fiziksel hoşnutsuzluğa neden olan diğer teknolojiler gibi internetin egzersiz eksikliğini güçlendirdiğini ve gerçek dünyada başkalarıyla ilişki kurma çabalarımızı azalttığını ve dolayısıyla sosyal izolasyona yol açtığını ifade etmektedir. Bunun ardından birçok başka zararlı sonuç izlenmesi kaçınılmazdır.

Sosyal kaygısı olan gençler sıklıkla bu bozukluk ile yetişkinlik döneminde tanısı konmadan yaşar. Sosyal kaygı, en yaygın üçüncü zihinsel sağlık bozukluğu olmasına rağmen, birçok anne-baba ve öğretmen, çocuklar ve gençler belirtilere aşina değildir. Sosyal kaygı, sosyal ve performans durumlarının yoğun korkusu veya fobisini içerir. Çoğu genç, ergenlikle birlikte gelen değişikliklerle ilgili normal kaygı dönemleri geçirse de, sosyal kaygılı ergenler karşılaştıkları durumlarla orantısız olan bir korku yaşarlar. Bazı gençler için, sosyal kaygı kronikleşir ve okul performansını, ders dışı etkinlikleri ve arkadaş edinme becerisini etkiler (Pruitt, 2000).

1.2. Araştırmanın Amacı

İnternet, bilgi alışverişi, akademik araştırma, eğlence, iletişim ve ticaret için yaygın olarak tanınan bir kanaldır. Gençler arasında internet bağımlılığının yaygınlığı giderek artan bir endişe haline gelmiştir. İnternet araçlarının aşırı kullanımı psikolojik sıkıntı ve sosyal etki yaratmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı, ergenlik dönemindeki öğrencilerde internet bağımlılığı ile sosyal kaygı arasındaki bağlantıyı değerlendirmektir.

Bu doğrultuda araştırmanın hipotezini, internet bağımlılığı olan ergenlerde sosyal kaygının ortaya çıktığı yönündedir. Alt hipotez olarak, sosyal kaygı

düzeyinin internet kullanım süresi ile doğru orantılı arttığı ve internet kullanım amacının sosyal kaygı düzeyini etkilediği şeklindedir.

Araştırmanın problem cümlesi “öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyleri ile sosyal kaygıları arasında bir ilişki var mıdır? Şeklinde belirlenmiştir. Bunun yanında çalışmadan elde edilen sonuçlarla aşağıda yer alan sorulara cevap verilmeye çalışılmıştır:

- 1.Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanları nasıldır?
- 2.Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 3.Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 4.Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 5.Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayısına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 6.Araştırmaya katılan öğrencilerin ailenin toplam gelirine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 7.Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin medeni durumlarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 8.Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 9.Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 10.Araştırmaya katılan öğrencilerin internete giriş aracına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?
- 11.Araştırmaya katılan öğrencilerin internete giriş yerine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

12.Araştırmaya katılan öğrencilerin haftada internete bağlanılan gün sayısına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

13.Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük internet kullanım süresine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

14.Araştırmaya katılan öğrencilerin not ortalamasına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

15.Araştırmaya katılan öğrencilerin internete giriş amacına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

16.Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanları nasıldır?

17.Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

18.Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

19.Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

20.Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayısına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

21.Araştırmaya katılan öğrencilerin ailenin toplam gelirine göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

22.Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin medeni durumlarına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

23.Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

24.Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

25.Araştırmaya katılan öğrencilerin internete giriş aracına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

26.Araştırmaya katılan öğrencilerin internete giriş yerine göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

27.Araştırmaya katılan öğrencilerin haftada internete bağlanılan gün sayısına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

28.Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük internet kullanım süresine göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

29.Araştırmaya katılan öğrencilerin not ortalamasına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

30.Araştırmaya katılan öğrencilerin internete giriş amacına göre sosyal kaygı ölçeği puanları farklılık göstermekte midir?

31.Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıkları ile sosyal kaygıları arasında nasıl bir ilişki vardır?

1.2.Araştırmanın Önemi

İnternet erişimi hızla artmakta olup her geçen gün daha fazla insan, internet kullanıcıları arasına girmektedir. İnternete ulaşım bilgisayarlardan sonra akıllı mobil cihazlar sayesinde, evde, okulda, üniversitede vb. her yerde mümkün hale gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun değerlendirmesine göre Türkiye 'de internet kullanan kitlenin özellikle 16-24 yaş aralığındaki genç nüfustan oluştuğu görülmektedir. Son yıllarda internet kullanımındaki dramatik artış patolojik kullanıma (internet bağımlılığına) yol açmıştır. İnternet bağımlılığı üzerine araştırmaların giderek artması bu durumu psiko-sosyal bir bozukluk olduğunu düşündürmektedir. Bu çalışmanın amacı, ergenlik dönemindeki öğrencilerde internet bağımlılığı ile sosyal kaygı arasındaki bağlantıyı değerlendirmektir.

Sonuç olarak internet bağımlılığının sosyal kaygı ile korelasyon göstermesi literatür ile uyumludur. Birçok çalışmada sosyo-demografik faktörlerin de belirleyici olabildiği görülürken yaptığımız çalışma ile uyumlu olarak ilişkisiz bulunan çalışmalar da mevcuttur. Çalışma sonucuna göre konu ile ilgili hem Türkiye verilerine hem de internet kullanımının psikolojik duruma olan olumsuz etkisinin anlaşılmasında katkıda bulunmuş olacaktır.

1.4.Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. İstanbul ili Bağcılar ilçesinde veri toplanan ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin görüşleri ile sınırlıdır.
3. Kullanılan istatistiksel çözümlene yöntemleri ile sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

İnternet Bağımlılığı: İnternette aşırı zaman geçirme isteğinin bulunması, zaman kontrolünün yütürülmesi, yoksunluk belirtilerinin olması sosyal yaşamda bozulmanın iş ve akademik yaşamda köyüye gitme durumudur (Esen, 2010).

Sosyal Kaygı: Sosyal etkileşimleri içeren neredeyse her türlü günlük durumda ortaya çıkabilen, başkalarıyla konuşma veya bir toplantıya ya da bir partiye katılma gibi özel durumlarda ve ayrıca bir test ya da muayene ve halka konuşma gibi özel durumlarda sosyal ilişkilerden kaçınma durumudur (Wittchen, 2000).

2.BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İnternetin ve İnternet Kullanımının Tarihsel Süreci

İnternet, hükümet, sanayi, akademi ve özel taraflar tarafından işletilen bireysel şebekelerin dünya çapında birbirine bağlanması olarak tanımlanmaktadır. Başlangıçta İnternet, hükümet araştırmalarıyla bağlantılı laboratuvarları birbirine bağlamaya hizmet ediyordu ve 1994'ten beri dünyanın her yerinde milyonlarca kullanıcıya ve birçok amaçla hizmet vermek üzere genişletildi. Birkaç yıl geçtikçe, internet kendisini, bireylerin iş yapma biçimini ve iletişim yollarını sonsuza dek değiştiren çok güçlü bir platform olarak sağlamlaştırmıştır. İnternetten başka hiçbir iletişim aracı, bir Uluslararası ya da istenildiği takdirde dünyaya "Küreselleşmiş" bir boyut kazandıramamaktadır. İnternet, milyonlarca insanın, evde, okulda ve işyerinde "Evrensel Bilgi Kaynağı" haline gelmiştir.

İnternet zaman içerisinde sürekli bir değişim göstermektedir. Özellikle iki faktör son zamanlarda internet evriminin belirteci haline gelmiştir: sosyal ağlar ve mobil teknoloji. Bu iki yenilik insanların İnternet kullanma biçimini değiştirmiştir. Sosyal ağlar insanların iletişim kurmak için yeni bir yolu haline gelmiştir. 2004 yılında kuruluşundan bu yana Facebook, 1.679 milyon aboneye ulaşan dünya çapında bir ağ haline gelmiştir. Öte yandan mobil teknoloji, İnternet'in daha büyük bir alana yayılmasını mümkün kılmış ve böylece her yerden aktif İnternet kullanıcılarının sayısı artmıştır (Aboujaoude, 2010). İnternet, tüm kitle iletişim araçlarının en demokratik olmayı sürdürmektedir. Çok düşük bir yatırımla, herkes internette bir web sayfasına sahip olabilir. Böylelikle, hemen hemen her işletme, büyüklüğüne ya da

işletmenin konumuna bakılmaksızın, doğrudan, hızlı ve ekonomik olarak çok geniş bir pazara ulaşabilmektedir. Çok düşük bir yatırımla, okuyup yazabilecek hemen hemen herkes *World Wide Web*'de erişebilir ve var olabilmektedir. “Blog”lama sosyal medyayı güçlendirmiş ve her yerde insanların fikirlerini ve düşüncelerini daha önce hiç olmadığı gibi ifade etme ve yayınlama imkânı sunmuştur.

Dünya çapında İnternet'in tarihsel gelişim sürecine bakıldığında, 1969 yılında ilk çalışmaların ABD Savunma Bakanlığı tarafından ARPANET 'in kuruluşu ile ortaya çıktığı görülmektedir. Bunun takiben, 1983 yılından itibaren aynı paket anahtarlamalı ağ üzerinde kurulan TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) protokolü kullanılmaya başlanmıştır. 1986 yılında NSFNet (National Science Foundation – Ulusal Bilim Vakfı) tarafından ise ilk internet omurga ağının kurulumu gerçekleştirilmiştir. İnternetin halka açık duruma gelişi 1989 yılından sonraki süreci oluşturmuş; 1990 yılı Haziran ayında ARPANET'in kullanımdan kaldırılıp ağın yerine ABD, Avrupa, Pasifik ülkeleri ve Japonyada yer alan ticari ve hükümet işletimindeki omurgalar (*backbone*) geçiştir. Daha önce ARPANET üzerinden işleyen TCP/IP protokolü, oluşturulan yeni omurga üzerinden işlemeye devam etmiş ve 1990 dan itibaren internet kullanımı ciddi bir hız kazanmıştır. İnternet kullanımına dair ticari platromdaki ilk gelişimi ise 1991 yılı sonrasında meydana gelmiştir (Smith, 2013; Parlak, 2005). İnternet kullanımının Türkiye'deki aktif hale gelme sürecine bakıldığında; 1986 yılında kurulan EARN (European Academic and Research Network)/BITNET (Because It's Time Network) bağlantılı TÜVEKA 'nın (Türkiye Üniversiteler ve Araştırma Kurumları Ağı) ilk geniş alan ağı olduğu tespit edilmektedir. Ancak ilerleyen süreçte belirtilen bu ağın hat kapasitesinin yetersizliği ve teknolojik ihtiyaçları karşılayamaması üzerine, 1991 yılı sonlarına gelinirken ODTÜ ve TÜBİTAK tarafından, internet teknolojilerini kullanan yeni bir ağ kurulması üzerine proje yürütülmüştür. Buna göre ilk denenmiş olan bağlantı 1992 Ekim 'inde X.25 üzerinden Hollanda'ya başvurularak gerçekleştirilmiştir. 1992 yılında yapılmış olan PTT başvurusunun neticelenmesi ardından, 12 Nisan 1993 tarihinde 64 Kbps kapasiteli bir kiralık hat kullanılarak ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı sistem salonundaki yönlendiricileri kullanılmış ve ABD 'de NSFNet (National Science

Foundation Network)'e TCP/IP protokolu üzerinden Türkiye'nin ilk internet bağlantısı hayata geçirilmiştir (Parlak, 2005). Böylece TÜBİTAK-ODTÜ (TR-NET) işbirliği üzerinden DPT projesi ile Türkiye dünya çapında internete bağlanır hale gelmiştir. Uzun bir süre bu şekilde kullanım ardından, Ege Üniversitesi (1994), Boğaziçi (1995), Bilkent (1995) ve İTÜ (1996) bağlantıları sağlanmıştır (Parlak, 2005). 1995 yılında Türk Telekom tarafından açılan bir ihale ile oluşturulan TURNET 1996 Ağustos ayında aktif hale gelmiştir. Buna ek olarak Haziran 1996 'da TÜBİTAK tarafından Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) adıyla yeni bir merkez oluşturulmuştur (Parlak, 2005).

2.2. İnternet Kullanımının Yarar ve Zararları

İnternet sadece e-posta yoluyla iletişimi sağlamakla kalmamakta aynı zamanda bilgi, resim ve ürünlerin kolaylıkla erişilebilir olmasını sağlamaktadır. İnternet, her geçen gün yeni bir olanak ve son derece kullanışlı olan yeni bir özellik sağlamaya devam ederek ağ kullanıcıları için yaşamı daha kolay hale getirmektedir. Bununla birlikte, internetin bazı istenmeyen unsurları veya dezavantajları da bulunmaktadır (Andersson, 2014). İnternet kullanım yararlarından ilki, kişinin odasından çıkmak zorunda kalmadan dünyanın herhangi bir yerindeki insanlarla internet ya da e-posta yoluyla iletişim kurmasına izin verebilir olmasıdır. Artık basit bir e-posta adresi aracılığıyla dünyanın herhangi bir yerine bir mesaj göndermek mümkün olup mesaj saniyeler içinde teslim edilebilmektedir. Her şirket işyerinde e-posta kullanmaktadır. E-postanın kolaylığı, işletmelerin kayıt zamanlarında tüm dünyada bulunan satıcıları ve müşterileri ile iletişim kurmalarını ve iletişim kurmalarını sağlamasıdır. E-posta sayesinde kişisel iletişim de daha kolaylaşmıştır. Gerçek zamanlı iletişim aracı olarak sohbet odaları ve video konferanslar, bu teknolojiye son eklemelerden bazılarını oluşturmaktadır. Bu tür hizmetler sayesinde, insanların düşüncelerini paylaşabileceği ve diğer kültürleri keşfedebileceği bir tür küresel dostluk kurulması çok kolay hale gelmiştir. Ayrıca internet, bir organizasyon içindeki kişilerin kolayca bilgi alışverişinde bulunmalarına ve bilgi paylaşımlarına olanak tanımaktadır (Price, 1997).

Bir diğer avantaj olarak bilgi, muhtemelen internetin sunduğu en bŸyŸk avantajlardan biridir. İnternet bir sanal bilgi hazineleri kaynağıdır. HŸkŸmet hukuku ve hizmetleri, ticaret fuarları ve konferanslar, piyasa bilgileri, yeni fikirler ve teknik destek arasında değişen, insanlar tarafından bilinen hemen hemen her konuyla ilgili internette çok miktarda bilgi mevcuttur. Bu bilgi deposu sayesinde insanlar sadece bilgi birikimlerini arttırmakla kalmaz, aynı zamanda kŸtŸphane ziyaretleri ve kapsamlı araştırma yapmak gibi geleneksel yollarla vakit harcamaksızın kısa sŸrede bilgiye erişebilirler. İnternet sayesinde, öğrenciler bilgi aramak için zamanlarını etkin şekilde kullanabilmektedirler. Ayrıca internet, eğitim vermek için yenilikçi araçların geliştirilmesi ve kullanılmasına izin verdiğinden, evrimii eğitim çok hızlı ilerleme göstermiştir (Andersson, 2014). ŸncŸ en önemli yarar, eğlence amaçlı olarak pek çok insanın internette gezinmeyi tercih etmesidir. İnternet, çok ynlŸ eğlence endŸstrisini yakalamakta oldukça başarılı olmuştur. Oyunlar indirmek veya ŸnlŸ web sitelerini gezmek, insanların interneti başlıca eğlence amaçlı kullanım şeklidir. ŸnlŸler bile internetin tanıtım kampanyaları için etkili bir şekilde kullanmaktadır. Aynı şekilde internet flört etmede de insanların muhtemel ruh eşlerini bulmalarına izin vermiştir. İnternet Ÿzerinden alışverişin de internetin katkılarında dolaylı olarak tam bir yeni oluşuma girmiştir. Bir ŸrŸn çeşidini evrimii satan birçok web sitesi mevcuttur var ve sadece istenilen ŸrŸnŸ seçmek ve tŸm finansal işlemler internet Ÿzerinden yapabileceği kolaylığı vardır (Coiera, 2000). Öğrenciler için ayrıca sosyal bağlanabilirlik için internet önemli bir yarar sağlamaktadır. Çoğunlukla ğrencilerin sosyal paylaşım için kullandığı birçok sosyal medya web sitesi vardır (Facebook, Twitter, Weibo gibi ŸnlŸ sosyal paylaşım siteleri). Öğrenciler yabancı öğrencilerle iletişim kurabilir ve becerilerini ve bilgilerini geliştirmek için farklı konularda tartışabilmektedir. Akıllıca internet kullanan öğrenciler, bilgilerini zenginleştirmek için birçok bilgi alabilme avantajı yaşamaktadırlar (Green, 2015). Bununla birlikte, tŸm avantajları ve olumlu yönleri için internetin karanlık ve çirkin tarafı da mevcuttur. Bazı ğrenciler internet Ÿzerinden çok fazla vakit geçirerek çalışmalarını ihmal etmektedir. İnternet Ÿzerinde çok fazla vakit geçirdiği için öğrenciler çalışma odaklarını ve dikkatlerini kaybedebilmektedir. Bazıları dev yapmak için zamanlarını bile bölerek film izlemeye ya da arkadaşlarıyla sohbet etmeye vakit ayırmaktadır. Problemler

bilgisayar kullanımı, dünya çapında tartışılan giderek artan bir sosyal meseledir. İnternet Bağımlılığı Bozukluğu (IAD) nörolojik komplikasyonlara, psikolojik rahatsızlıklara ve sosyal sorunlara neden olarak hayatını mahvetmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'daki anketler % 1,5 ila % 8,2 arasındaki endişe verici prevalans oranlarını göstermiştir (Cash, 2012). İnternet birçok yönden insanları hayat kolaylaştırırken, aynı zamanda kullanıcıları için ortaya attığı bir takım sorunlarla varlığını çirkin bir yönü de yansıtmaktadır. İnternette serbestçe bulunan büyük miktarda bilgi hırsızlığı ve bu bilgilerin kötüye kullanılması olasılığı yüksektir. Günümüzde çocuklar, başkalarıyla iletişim kurma yeteneklerini kaybediyor gibi görünmektedir. İnternet üzerinden başkalarıyla iletişim kurmak için kullanarak başkaları ile yüz yüze akıcı iletişim kuramazlar. İnternetin bir diğer problemi veya dezavantajı, farklı web sitelerine, forumlara ve sohbet odalarına erişebilecek çok sayıda kişiye anonim bir şekilde izin vermesidir. Bu durum sapkın bireylerin bazen masum insanlardan yararlanmalarına ve onların güveni kötüye kullanmalarına izin vermektedir. İnternet'te bulunan birçok oyun çoğu çocuğun tüm açık hava aktivitelerini engellemesine neden olmaktadır. Fiziksel aktivitenin yokluğunda, çocuklar kişilerarası becerilerin geliştirilmesinin haricinde obezite gibi birçok yaşam tarzıyla ilişkili hastalıklara kolayca yakalanabilmektedirler. Ayrıca şiddet içeriği içeren çok fazla internet oyunları çocuklar için olumsuz etkilere sebep olmaktadır (Green, 2015). İnternetin diğer bir dezavantajı küçük çocuklar üzerinedir. Günümüzde çocuklar interneti yoğun şekilde kullanıp araştırarak günlük yaşantılarını etkiler hale gelmektedir. Bu, internetin çocuklara sunduğu en büyük tehditlerden biridir. İnternet, çocuklara pornografi erişimini kolaylaştıran bir ortam sağlamış ve bu da ya cinsel sapkın veya cinsel bağımlılık gelişimine neden olabilmektedir. Bu fenomen başka bir probleme neden olmuştur ve bu, çocuklarda cinsel yolla bulaşan hastalıkların (STD) prevalansındaki artıştır. Raporlara göre, her dört gençten bir tanesine her yıl bir STD bulaşmaktadır (Rietmeijer, 2003). İnternette bulunan yetişkin içeriği, sorumsuzca cinselliği teşvik ederek öğrencilerin zihninde yanlış kavramlar yaratmaktadır. Birleşik Devletler 'deki yaklaşık % 60 genç yabancılardan gelen mesajlara cevap vermeyi kabul etmektedir. Bu tür davranışlar son derece riskli ve çocukları

siber suçların kurbanı olmaktan aşırı derecede savunmasız hale getirmektedir (Bremer, 2005).

2.3. İnternet Kullanıcıları

İnternet, özellikle ergenlik dönemi başta olmak üzere gençlerin hayatında olmazsa olmaz bir araç haline gelmiştir. İnternet, bir taraftan hızlı ve küresel bir şekilde bilgiye erişim olanağı sunarken, bir taraftan da bağımlılık yaratabilmektedir. İnternet kişinin hayatında önemli etki bağlamında gelişen "İnternet Bağımlılığı", olarak psikiyatride yer etmiş yeni bir bağımlılık türlerinden birisidir. İnternet bağımlılığı, her yaşta görülebilmekle beraber, özellikle 12-18 yaş arası gençlerde en büyük risk grubunu oluşturmaktadır (Bayhan, 2011). Bireylere bilgiye hızlı ve kolay erişim imkânı sağlayan internet birçok farklı site barındırmaktadır. Bireylere avantaj teşkil edebilecek kolaylıklar sağlayan bu siteler beraberinde çocukların olumsuz şekilde etkilenmelerine neden olabilecek unsurları da içermektedir (Ayas ve Horzum, 2013). Bir bağımlılık olarak insanları etkileyebilen internet, kullanma süresi açısından bu hususta önem taşımaktadır. İnternet kullanımı ile geçirilen zaman artışı ile birlikte bağımlılık oranında anlamlı düzeyde artış orantılı olarak görülmüştür (Şahin, 2014; Kır ve Sulak, 2014; Chang ve ark, 2015; Jang ve ark, 2008).

Aslına bakıldığında internet, kullanıcıları tarafından amacına yönelik kullanıldığında bireyleri hızlı ve kolay bilgi ulaşımına, problem çözme, öz-yönelimli öğrenme gibi hayata dair etkin becerileri kazandıran önemli bir teknolojidir. Ne var ki internet, amacının dışına çıkılarak kontrolsüz ve bilinçsiz kullanıldığında kaygı ve korkuya neden olmaktadır. Bu durum bireyin öz gelişimini etkileyen faktörlere olumsuz şekilde etkileyebilmektedir (Ayas ve Horzum, 2013). İnternetin bilinçsiz ve aşırı kullanımı sonucunda kullanıcıların internetteki arkadaşlarının, gerçek hayattaki arkadaşları ve ailesinin yerini alması ve bu yolla bir bağlılık ile sonuçlanmasına neden olmaktadır. Sosyal çevrelere girişkenlik gösteremeyen ve hayatlarında internet dışında hiçbir alanda kendini gerçekleştirme imkanı bulamayan bireyler, internet aracılığıyla her istediğini yapabilme yetisine sahip hissi kazanmaktadır. İstediği zaman her şeyi silebilme, erişebilme ve yeni bir yaşam hatta olmadığı bir birey olma

sunumu yapabilme imkanı kazanmaktadır (Doğan ve ark, 2008). Davis (2001); Teo ve Lim (2000) ve Griffiths, (2000) tarafından yapılan çalışmalara göre aslında internet kullanıcılarının internetin kendisine değil, internet aracılığıyla elde ettikleri kumar oynama, sohbet etme, alış veriş ve oyun gibi imkanlara bağımlılık kazandıklarını ifade etmektedirler.

2.4. İnternet Bağımlılığı

İnternet bağımlılığı gittikçe artan sayıda insanla giderek artan bir problemdir. İnternet, insanlara řu anda sadece birkaç yıl önce olduğundan daha erişilebilir hale gelmiştir. İnternet, insanlara eğlence, çok miktarda bilgi ve gündelik hayattan bir kaçış sağlayabilmektedir, ancak başka herhangi bir şey gibi, çok fazla iyi bir şey bağımlılık yapabilmektedir.

2.4.1. İnternet bağımlılığı kriterleri

İnternet bağımlılığı, sağlık uzmanları tarafından teşhis için en son kullanılan Zihinsel Bozuklukların Teşhis ve İstatistik El Kitabına (DSM-5) dahil değildir. En son DSM'ye dahil edilen (madde bağımlılığının aksine) davranışsal bağımlılık sadece kumar bozukluğudur. Bununla birlikte, İnternet oyun bozukluğu, DSM-5'in daha ileri incelemeyi tavsiye eden bir bölümünde yer almaktadır. İnternet bağımlılığının ortaya çıkmasında etkin olan bazı kriterler arasında řu davranış biçimleri yer alır: internetin kişinin yaşamındaki en önemli aktivite durumunu alması ve kendi düşünce yetisinin önüne geçer bir pozisyona gelmesidir; internet kullanımı sonucu bireyde yaşamlarını sürdürdükleri gerçek hayattan kaçış ya da benzer bir algıya yol açmasıdır; kişinin kendi z-benliğinde ulaşmak istediği etkiye ulaşmak için internet dahilinde çok uzun evrimii saatler geçirme ihtiyacı ve aksiyonu göstermesidir; bu kişilerde evrimdişi olduklarında huzursuzluk, eksiklik ve buna bağlı rahatsızlık hissi oluşmaktadır; internet kullanımına ayırdıkları zaman ile aile, iş, eş ya da diğer sosyal ögeler ile geçirmeleri gereken zaman ya da hayatları için önem ve sorumluluk arz eden (dev, eğitim, iş) aktiviteler arasında hatta uyku ihtiyacı için gerekli zaman arasında çatışmaya yol açmaktadır; internetten kullanımını sonlandırmaya ya da azaltmaya çalıştıkları süreç kısa olup bir süre sonra eski kullanım alışkanlıklarına geri

dönmektedirler (Bayhan, 2011). Bağımlılığı arttırıcı önemli bir diğer faktör internete kolay erişimdir. Bazı üniversitelerde bulunan yirmi dört saat açık bilgisayar laboratuvarları öğrencilerin internete bedava ve kolay erişimini sağlamaktadır. İnternetin çekiciliğine kapılan öğrenciler zamanlarının büyük bir bölümünü internette geçirerek birçok ihtiyaçlarını ihmal edebilmektedirler (Çelik ve Odacı, 2011). İnternet bağımlısı olarak tanıda, internet başında geçirilen zamanın miktarı tek başına yeterli olmamakta, geçirilen zamanın hangi amaç ile harcandığı da oldukça önemlidir (Günüç ve Kayri, 2010). Araştırmalar sonucunda, internet kullanımının aşırı, patolojik veya bağımlılık düzeyde ilişkilendirilebilmesi için internet kullanım süresinin tek başına belirleyici bir faktör olarak yanıltıcı bir durum teşkil edeceği, internetin ne amaçla kullanıldığı ve ilişkili diğer etkenlerin göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır (Doğan ve ark. 2008).

2.4.2. Kimberly Young'ın internet bağımlılığı modeli

İnternet bağımlılığı için en yaygın teşhis araçlarından biri, 1996'da Young tarafından önerilmiştir. Young, İnternet Bağımlılığı üzerine yaptığı çalışmasında DSM-IV kriterlerine dayanılarak yapılandırılmış bir İnternet Bağımlılığı Testi (IAT) geliştirmiştir. IAT, ilk sürümünde sekiz sorudan oluşmuş ve gazetelerde, çevrimiçi forumlarda ve web sitelerinde çeşitli duyurular yoluyla işe alınan bir grup gruba uygulanmıştır. Ankete katılanlar kriterlerin beş veya daha fazlasına "evet" cevabını verdiyse, Bağımlılar olarak sınıflandırılmıştır. Toplam 396 kişi İnternet-Bağımlı kullanıcı kategorisine girerken, 100 katılımcı Bağımsız Olmayanlar olarak etiketlenmiştir. En ilişkili bulunan sonuçlar, İnternet Bağımlılarının İnternet'i kullanmadaki Bağımlı Olmayanlarınkinin haftada yaklaşık sekiz saat harcadığını ortaya koymuştur. Ayrıca, Bağımlı Olmayanların (e-postayı yönetmek, bilgi aramak veya yazılımı indirmek için esasen kullandığı) bağımlı kullanıcılar çoğu zaman senkronize iletişim ortamlarında, sohbet odalarında ve çok kullanıcıli alanlarda geçirdiği görülmüştür. Bu durum, akademik, ilişki, finansal ve mesleki yaşam alanları açısından önemli ayrımsal değerlendirme gerekliliğini doğurmuştur. Daha sonra Young, IAT'in önceki sürümünü genişletmiştir. Yeni ölçek, aşağıdaki özellikleri sergilemektedir:

- ✓ Beş puanlı Likert ölçeğinde puanlanan 20 maddeden oluşmaktadır (1'den - hiç değil, 5 - her zaman).
- ✓ İlk tanı amaçlı ankette olduğu gibi, bu ölçüm patolojik kumar ve alkolizm için DSM-IV ölçütlerinden türetilmiş ve internetin günlük rutin, sosyal yaşam, üretkenlik, uyku paternleri ve hislerindeki kişisel zorluklarının boyutunu ölçmektedir.
- ✓ Testte elde edilen toplam puana dayanarak, birey üç kategoriden birine yerleştirilir: ortalama çevrimiçi kullanıcı (20 ila 39 arası) kendi kullanımını tam olarak kontrol eder; Aşırı İnternet kullanımı (40 ila 69 arası) yüzünden sık karşılaşılan sorunlar; veya internet kullanımı nedeniyle önemli sorunlar yaşıyor şeklindedir (70'den 100'e).

IAT İnternet bağımlılığını değerlendiren en yaygın araçlardan biri olmasına rağmen, kullanımı sorunlu olmaya devam etmektedir. Gerçekten de, İnternet bağımlılığı üzerine yapılan ampirik araştırmalar psikometrik özelliklerinde çelişkili sonuçlar vermiştir; Dahası, bu araç titiz ve sistematik psikometrik araştırmalara tabi tutulmamıştır (Faraci, 2013).

2.4.3. Mark D. Griffiths'in internet bağımlılığı modeli

Beard ve Wolf'un, (2001) çalışmasına göre; Mark D. Griffiths 'in DSM-IV kriterlerinden yola çıkarak internet bağımlılığı tanısındaki modellemesi belirtilmiştir. Buna göre internet bağımlılığı teşhisinde değerlendirilmesi gereken yedi alan bulunmaktadır. Eğer değerlendirilen birey bu alanlardan üç ya da dördüne uyum gösteriyorsa internet bağımlısı teşhisi alabilmektedir. Buna dair ilk alan, internet kullanımına düşkünlüğü değerlendirmektedir. İkinci alan bireyin interneti aslında planlamış olduğu zaman çizelgesinden daha fazla kullanıp kullanmadığını ölçmektedir. Üçüncü alan bireyin daha fazla çevrimiçi olmayı gerektiren uygulamalara harcadığı zaman miktarın değerlendirilmesi ile ilgilidir. Dördüncü alan bireyin internette zaman geçirmek için göz ardı ettiği mesleki süreçlerini, sosyal aktiviteleri ve kendisi için gerekli olan dinlenme zamanlarını tespit etmektedir. Beşinci alan, bireyin iş, okul ve aileyi kapsayacak sorunlara neden olmasına karşın internet kullanımının ısrarla devam edip etmediğini belirlemektedir. Altıncı alanda, bireyin internet kullanım zamanını azaltmaya yönelik geçirdiği girişimlerinin başarısını ya da

bu girişimlerin varlığını tespit etmektedir. Son olarak yedinci alanda yoksunluk değerlendirilmektedir.

2.4.4. Ivan Goldberg'in internet bağımlılığı teorisi

Ivan Goldberg'e göre internet bağımlılığı "on iki aylık bir dönem içinde herhangi bir zamanda ortaya çıkan, aşağıdakilerin üçü veya daha fazlasıyla kendini gösteren, klinik olarak belirgin bir bozulmaya veya sıkıntıya yol açan uygunsuz internet kullanımı" olarak ifade edilmektedir.

1. Aşağıdakilerden biri ile tanımlanan tolerans gelişimi

a) Arzu edilen keyife ulaşılabilmesi için belirgin olarak artış gösteren internet kullanım süresi.

b) Devamlı olarak aynı sürelerde internet kullanımı ile varılan doyum ve keyif düzeyinde azalma meydana gelmesi.

2. Aşağıdakilerden tanımlandığı üzere yoksunluk gelişmesi

Yoğun ve uzun zaman alan internet kullanımı neticesinde aşağıdakilerden en az 2 tanesinin gün bazında ortaya çıkması (bir ay içinde ortaya çıkabilir) ve bireyler bunlara dayanarak iş, sosyal ve önemli fonksiyonel alanlarda rahatsızlık yaşamaktadırlar.

a) Psikomotor ajitasyon. b) Bunaltı. c) İnternette olan biterlere dair takıntılı düşünceler. d) İnternete dair fantazi ve hayal kurmak. e) İsteyerek veya istemeyerek tuşlara basmaya yönelik hareketi yapmak. f) Bireyler bu rahatsız edici koşullardan kendisini kurtarmaya yönelik internete erişim sağlarlar veya benzeri bir faaliyette bulunurlar.

3. İnternet kullanımı genellikle konu ile ilişkin planlanmış süreçten daha fazla zaman alır.

4. İnternet kullanımını sonlandırmak veya kontrol altına almak için devamlı olarak bir girişim veya neticelenmeyen gayretler vardır.

5. İnternet ilişkili faaliyetlere çok uzun zaman ayrılır.

6. İnternet kullanımı sebebiyle elzem olan toplumsal, iş ilişkili etkinlikler ya da kendine ait zamanları değerlendirme etkinlikleri bırakılır veya azaltılır.

7. İnternet kullanımının yol açtığı problemlere karşın fazla düzeyde olarak devam eder (Gönül, 2002).

2.5. Ergenlerde İnternet Bağımlılığı

Ergenlik, çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasında, genellikle 11-18 yaş arası dönem olarak tanımlanabilmektedir. Bu dönemde yaşanan olaylar kişinin gelişimini büyük ölçüde etkiler ve sonraki yaşamlarındaki tutum ve davranışlarını belirleyebilmektedir (Bloss, 1966). Ergenlik üç alt basamağa ayrılabilir: erken, orta ve geç (Rudan, 1999). Ergenlik çağındaki en önemli işlevlerden biri, içsel çatışma çatışma ve her zaman kabul edilebilir ahlaki standartlar çerçevesinde hareket etme ihtiyacı ya da ebeveyn otoritesine uyma veya akran beklentilerini karşılama ihtiyacı olmadan kişinin kendi kimliğini bulması ve yaşamını görüşünün gelişmesidir (Pernar, 2008). Gençler çoğunlukla toplumun otoritesi, kültürel ve ahlaki normları ile çelişki içerisinde olduğundan belirli gelişimsel etkiler bir dizi savunma mekanizmasını tetikleyebilir. Ergenlik döneminde, sosyal ilişkiden kaçınma, agresif reaksiyonlar ve bağımlılık davranışları ile mücadele etmeye çalışan ruh hali değişiklikleri ve kaygı değişiklikleri ve depresif davranışların eşlik ettiği duygusal krizler artmaktadır (Graovac, 2010; Achenbach, 2008). Ergenler son derece savunmasız ve bu süre zarfında sürekli bir kavrama ve anlama eğilimi halinde olduğundan bir serbestlik ya da özgürlük biçimi olarak İnternet'e çekilebilirler. Zamanla bu durum bağımlılığa neden olabilir. Ergenler, özellikle başkalarıyla etkileşim sunan ve aynı zamanda bir anonimlik, bir topluluğa ait olma izlenimi ve toplumsal kabul edilebilirlik duygusu sağlayan yeni teknolojik iletişim yöntemlerine ilgi duymaktadırlar. Küresel bir ağ olan internet, milyonlarca insanı dünya çapında bağlamakta ve kullanıcıların herhangi bir zamanda ve herhangi bir yerde mevcut bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlamaktadır (Zboralski, 2009). Bununla birlikte, bugünün en popüler ve sofistike kitlesele iletişim aracı olan İnternet, yetişkin denetimi olmaksızın İnternet kullanan çocuklar için ve özellikle ergenlere yönelik yaşlarına ve gelişim evreleri için uygun olmayan içeriğe ücretsiz erişime sahip olma imkanı ile tehlike oluşturmaktadır (Bergmann, 2006). İnternet üzerindeki bilgiye sınırsız erişim, bir eğlence kaynağı ve yeni çıkarlar üreticisi olabilmektedir (Ruzic, 2011), ancak yeni ve bilinmeyen tehditlerin kaynağı da olabilir. Son zamanlarda, İnternet bağımlılığı hem kamuoyundan hem de bilim adamlarından büyük ilgi görmüştür (Tam, 2013). Bazı

araştırmacılar aşırı İnternet kullanımının sosyal izolasyona neden olduğuna dikkat çekmektedir (Milisa, 2010). Bazı araştırmacılar da bağımlılığın fiziksel yönlerini vurgularken (Saisan, 2012; Tkalic, 2017)), diğerleri internet bağımlılığını gösteren psikolojik belirtileri ve semptomları vurgulamaktadır (Saisan, 2012; Tkalic, 2017; Morahan, 2007). Bir bağımlılık sıklıkla sosyal krizin, kendine güven eksikliğinin, rahatlama gereksiniminin, sıkıntı halin ve ilginç ve eğlenceli bir meşgale imkânının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Morahan, 2007). Yakın zamandaki bir araştırma, İnternet kullanımının öğrencilere, edebiyata geniş erişim, e-öğrenme, çevrimiçi kurslar ve web seminerleri gibi sayısız avantajını belirtti (Nalwa, 2003). Bununla birlikte, çevrimiçi sohbet odaları, oyun web siteleri ve benzeri siteler gibi sıklıkla web sitelerine yapılan ziyaretler bağımlılığa neden olabilir ve öğrencilerin sağlığını ve öğrenme standartlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Çocuklar geleneksel eğlencelerden kolayca vazgeçip onları internet sörfü ile geçirilen zamanla değiştirirler. Bu eylemler, yatma vakti geçtikçe uyku kaybına yol açabilir. Buna ek olarak, çocuklar internetsiz hayatı sıkıcı bulmaya başlarlar ve bu da yalnızlık duygularına yol açabilir (Nalwa, 2003). Ergenlerin, kimlik krizlerini çözmek için zamanları olmalı, tutumlarını teyit etmeli, sosyal bağlantılar ve mesleki amaçlar kurmalıdır (Sanders, 2013). Daha önce yapılan bir araştırmalar, üniversite öğrencilerinin cinsiyete, yaşa, öğrenim yılına ve konut statüsüne göre değişen derecelerde İnternet bağımlılığı, psikolojik sıkıntı ve depresyon gösterdiğini ortaya koymuştur (Uddin, 2016). Aracı bir unsur olarak duygusal zeka, İnternet bağımlılığı derecesini etkileyebilir ve böyle bir bozukluğu öngörebilir (Oskenbay, 2015). Ergenler, riskli davranışlara daha yatkın olma eğilimindedirler ve kaygı, hayal kırıklığı ve başarısızlıkla başa çıkabilmek için bağımlılık içeren hareketlere kapılabilirler veya heyecana ihtiyaç duyulmazlar, zarar görmezlik duygusu ile ilgili olarak gerçekçi olmayan iyimserlik ya da hatta hedeflerini yetişkin yaşına geçiş sürecinin bir parçası olarak göstermiştir (Oskenbay, 2016). İnternetin bu yaş grubunda aşırı kullanımı, internet bağımlılığına neden olabileceği için riskli bir davranış olarak düşünülebilir. Bir araştırmaya göre, ergenlerin yaşı ile internet bağımlılığı arasında pozitif korelasyon var. Bu korelasyona katkıda bulunan en büyük faktör erkek ergenler ve interneti ağırlıklı olarak eğlence için kullananlardır. 15-16 yaş

arasındaki çocuklar bağımlılığın en yüksek derecesini gösterdiği, muhtemelen bu yaşta daha büyük bir bağımsızlık düzeyi elde ettikleri ve boş zamanlarının ve sosyal faaliyetlerin ebeveynleri tarafından daha az kontrol edildiği için ortaya çıktığı düşünülmektedir. Çevrimiçi iletişim, ergenlik döneminin gelişim aşamaları üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Ergenler deneyimlerini yeni iletişim biçimleri yoluyla paylaşır; bir grup içinde kendi konumlarını araştırmakta ve arkadaşlarını ebeveynlerinden daha büyük bir sosyal destek kaynağı olarak görmektedirler (Jung, 2005).

2.6. Sosyal Kaygı

Sosyal kaygı bozukluğu (daha önce 'sosyal fobi' olarak adlandırılmıştır) resmi olarak 1960'ların ortalarında ayrı bir fobik bozukluk olarak kabul edilmiştir (Marks & Gelder, 1965). Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırması, 10. Revize (ICD-10) (Dünya Sağlık Örgütü, 1992) ve Zihinsel Bozuklukların Teşhis ve İstatistiksel El Kitabı'nda 4. Baskı Metin Düzeltme (DSM-IV-TR) (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2000) sosyal kaygı bozukluğu, utancın oluşabileceği ve korkunun ya da kaygının kişinin kültürel normlarına göre tespit edilen sosyal durumun yarattığı gerçek tehditle orantısız olduğu bir ya da daha fazla toplumsal durumun sürekli bir korkusudur. Tipik sosyal durumlar, etkileşim, gözlem ve performans içeren gruplara ayrılabilir. Bunlar, yabancılar da dahil olmak üzere insanlarla buluşma, toplantılarda veya grup halinde konuşma, sohbet başlatma, otorite figürleriyle konuşma, çalışma, gözlem altında yiyip içme, okula gitmek, alışveriş yapmak, kamuoyunda görülmek, kamuya açık tuvaletler kullanma ve konuşma yapmak gibi kamuya açık performans göstermektir.

Yetişkinlerde sosyal anksiyete bozukluğu ile ilgili verileri özellikle bildiren hiçbir İngiltere epidemiyolojik araştırması yoktur. Bununla birlikte, sosyal kaygı bozukluğunun prevalansı diğer batı Avrupa ülkelerinde ABD ve Avustralya'da yapılan genel nüfus araştırmalarına dahil edilmiştir. Prevalans tahminleri farklılık gösterebilmektedir; değişkenlik büyük olasılıkla tanıyı saptamak için kullanılan araçların farklılıklarına bağlıdır. Bununla birlikte, sosyal kaygı bozukluğunun tüm kaygı bozukluklarının en yaygınlarından biri

olduğu açıktır. Diğer bozuklukların yaşam boyu prevalansı ile kıyaslandığında sosyal kaygının yaşam boyu prevalans oranı % 12'ye varmaktadır. Diğer bozukluklar için prevalans değerleri; genel kaygı bozukluğu için % 6, panik bozuklukta % 5, travma sonrası stres bozukluğu için % 7 ve obsesif kompulsif bozukluk (OKB) için % 2 şeklinde görülmektedir (Kessler ve ark., 2005). Sosyal kaygı bozukluğu için on iki aylık prevalans oranı % 7 gibi yüksek bir oranda bildirilmiştir (Kessler ve ark., 2005). ABD'de sıkı ölçütler ve yüz yüze görüşmeler kullanarak, ömür boyu ve yıllık prevalans rakamları sırasıyla % 5 ve % 3'e indirgenmiştir (Grant ve ark., 2005b), ancak yine de büyük otoimmün koşullardan daha yaygındır (romatoid artrit, ülseratif kolit, Crohn hastalığı, sistemik lupus eritematoz, tip I diabetes mellitus, multipl skleroz, üveit, hipotiroidizm ve hipertroidizm) (Amerikan Otoimmün Hastalıklar Birliği, 2011). Ulusal Komorbidite Araştırması verilerine göre, sosyal anksiyete bozukluğunun majör depresyon ve alkol bağımlılığından sonra en yaygın üçüncü psikiyatrik durum olduğu ortaya çıkmaktadır (Kessler ve ark., 2005). Kadınlar ve erkekler eşit olarak sosyal kaygı bozukluğu tedavisi görmek istemektedirler, ancak toplum araştırmaları kadınların bu duruma biraz daha yatkın olduğunu göstermektedir (Kessler ve ark. 2005). Turk ve meslektaşları (Turk ve ark., 1998), bir klinik örnekleme, kadınların sosyal durumlardan daha fazla korktuğunu ve bir dizi sosyal kaygı ölçütlerinde daha yüksek puan aldığını bildirmiştir. Bu nedenle, kadınların sosyal kaygı yaşama olasılıkları daha yüksek olmasına rağmen, erkeklerin tedaviyi aramak ve daha az şiddetli semptomlarla bunu gösterdiği daha muhtemel görünmektedir.

Birincil sosyal kaygı bozukluğu tanısı alan yetişkinlerin beşte dördünde hayatlarında en az bir başka psikiyatrik bozukluk yaşayacağı ön görülmektedir (Magee ve ark. 1996). Yetişkinlerde, sosyal kaygı bozukluğunun özellikle, diğer kaygı bozukluklarının (% 70'e kadar) yanı sıra, herhangi bir duygudurum bozukluğu (% 65'e kadar), nikotin bağımlılığı (% 27) ve madde kullanım bozukluğu (yaklaşık % 20) izlediği görülmektedir (Fehm ve diğerleri, 2008; Grant ve diğ., 2005). Sosyal kaygı bozukluğunun başlangıç yaşı özellikle erken yaşta olduğundan, bu komorbid durumların birçoğu daha sonradan gelişmektedir. Komorbid kaygının eşlik etmesinin,

bipolar efektif bozukluk ve majör depresif bozukluğu olan insanlar için daha kötü tedavi sonuçlarını öngördüğü (Fava ve ark. 2008, Simon ve ark. 2004) ve ilk atak psikoza ile başvuran kişilerin % 25 'inde kaygı bozukluğunun olması dikkat çekicidir (Michail & Birchwood, 2009), ancak bunun klinik uygulamayla ilgisi biraz ihmal edilmektedir. İnsanlar sosyal kaygı bozukluğu ve başka bir kaygı bozukluğu ölçütlerini karşılarken, sosyal kaygı kişilerin % 32'sinde birinci sırasında gelir; sosyal kaygılı kişilerde ve efektif bozukluklarda veya zararlı madde kullanımı olan kişilerde, sosyal kaygı bu komorbid koşullardan sırasıyla % 71 ve % 80 oranında öngörülmekte (Chartier ve ark., 2003); ve majör depresif ve sosyal kaygı bozukluğu olan bireylerde depresif dönem ikincil olabilir. Sosyal kaygı bozukluğu, engellilik ve çoğu yaşam alanına müdahale ile ilişkili olmayan utangaçlık ile karıştırılmamalıdır. Bireylerin okulu erken bırakma ve daha zayıf nitelikler kazanma riski yüksek kişilerde eğitim başarısı zayıf düşebilir (Van Ameringen ve ark. 2003). Bir çalışma, genel sosyal kaygı bozukluğu olan kişilerin klinik dışı popülasyondan % 10 daha düşük ücret aldığını tespit etmiştir (Katzelnick ve ark. 2001). Doğal olarak, sosyal hayat bozulmuştur. Ortalama olarak sosyal kaygı bozukluğu olan bireylerin arkadaş sayısı daha azdır ve arkadaş bulma konusunda zorlanmaktadır (Whisman ve ark., 2000). Bu bireylerin evlenmeleri daha az olasıdır, boşanma olasılığı daha yüksektir ve çocuk sahibi olma ihtimalleri daha düşüktür (Wittchen ve ark., 1999). Sosyal korkular, alışveriş merkezlerine gitme, kıyafetler satın alma, saç kesimi yapma ve telefon kullanma gibi çok çeşitli günlük faaliyetleri de engelleyebilir. Sosyal kaygı bozukluğu olan kişilerin çoğunluğu bir işte çalışmaktadır; bununla birlikte, semptomları nedeniyle daha fazla mesai dışı kaldıklarını ve verimsiz olduklarını bildirilmiştir (Stein ve ark., 1999). Sosyal kaygılı bireyler sunumlar veya performanslar içeren işlerden kaçınabilir veya bırakabilmektedir. Devlet yardımlarından yararlanan kişilerin oranı, genel yetişkin nüfustan 2.5 kat daha fazladır (Katzelnick ve ark 2001).

2.7. Ergenlerde Sosyal Kaygı

Sosyal kaygısı olan gençler sıklıkla bu bozukluk ile yetişkinlik döneminde tanısı konmadan yaşar. Sosyal kaygı, en yaygın üçüncü zihinsel sağlık

bozukluğu olmasına rağmen, birçok anne-baba ve retmen, ocuklar ve gençler belirtilere aşına değildir. Sosyal kaygı, sosyal ve performans durumlarının yoğun korkusu veya fobisini içerir. Çoğu genç, ergenlikle birlikte gelen değişikliklerle ilgili normal kaygı dönemleri geçirse de, sosyal kaygılı ergenler karşılaştıkları durumlarla orantısız olan bir korku yaşarlar. Bazı gençler için, sosyal kaygı kronikleşir ve okul performansını, ders dışı etkinlikleri ve arkadaş edinme becerisini etkiler (Pruitt, 2000). Belirtiler değerlendirildiğinde, davranışsal olarak sosyal kaygısı olan ergenlerin sessiz ve sakinliği, içine kapanıklığı, konuşması için zorlandığında kendini daha fazla çektiği, tereddütlü hal içerisinde olduğu, pasif hal, olaylara negatif bakış açısında yaklaştığı, utanmaktan ya da aşağılanmaktan çok korktuğu, kollarını bağlar pozisyonunda duruşu olduğu, başını ne eğer duruşunun olduğu, az sıklıkla yüz ifadeleri kullandığı ve gerginlik ifade eden vücut dili gösterdiği görülmektedir. Bu bireylerin, okuldaki davranışlarına bakıldığında; okulda zayıf başarı gösterdiği, derste elini kaldırıp söz almadığı, ders dışında sınıf arkadaşlarından kaçındığı, toplum önünde konuşma gibi performanslardan korktuğu, göz önünde olmaktan çekindiği, kantinde yalnız oturduğu, retmenden yardım istemekten korktuğu, derse geç kalmaktan korktuğu veya tam tersi olarak okula gitmekten kaçındığı görülmektedir. Akran ilişkileri değerlendirildiğinde ise, grup içerisinde yer almaktan rahatsız olduğu, az sayıda arkadaşının olduğu, bir sohbet başlatma ya da dahil olma konusunda korktuğu, arkadaşlarını aramaktan ya da buluşmaya ağırmaktan korktuğu, mırıldanır şekilde konuştuğu görülmektedir (Pruitt, 2000; Ryan, 2012). Bunlara bağlı olarak, sosyal kaygı bozukluğu olan ergenler hayatın her alanında dezavantaja sahiptirler. Okulda kötü performans gösterebilirler ve derslere katılmakta zorluk çekebilirler. Bozukluğu olan rencilerin de arkadaş edinmeleri ve ders dışı etkinliklere katılma olasılıkları daha düşüktür. şiddetli sosyal kaygısı olanlar okuldan ayrılabilir ya da evden ayrılmayı reddedebilir. Buna ek olarak, ergenlik çağındaki tedavi edilmemiş sosyal kaygı bozukluğu, depresyon, yeme bozuklukları, madde kötüye kullanımı ve hatta intihar düşüncesi gibi hayatın ilerleyen dönemlerinde diğer zihinsel sağlık sorunları için risk oluşturabilir (Ryan, 2012).

2.8. Sosyal Kaygı ve İnternet Bağımlılığı İlişkisi

Problemlerli İnternet kullanımı veya İnternet bağımlılığı, aşırı ya da yetersiz kontrollü meşguliyet, istek veya İnternet kullanımı ile ilgili olarak bozulma ya da sıkıntıya yol açan davranışlarla karakterizedir. İnternetin son 15 yıl içinde artan kullanımı, araştırmacıların ve alanındaki klinisyenlerin ilgisini çekmiştir. Young (1998) ve Griffiths (2000) bu bozukluğu tanımlayan ilk kişiler olup ve kapsamlı araştırmaları içermektedir. İnternet bağımlılığının en az 3 alt türü vardır: aşırı oyun-kumar, cinsel meşguliyetler ve e-posta / kısa mesaj dahil sosyal paylaşım veya sosyal ağlar. İnternet bağımlıları, İnternet'i uzun süre kullanabilir, kendilerini diğer sosyal iletişim biçimlerinden soyutlayabilir ve daha geniş yaşam olayları yerine neredeyse tamamen internete odaklanabilirler. Hastaların örnekleri üzerinde yapılan kesitsel çalışmalar, duygusal bozukluklar, kaygı bozuklukları (yaygın kaygı bozukluğu, sosyal kaygı bozukluğu dahil) ve dikkat eksikliği / hiperaktivite bozukluğu (DEHB) gibi psikiyatrik bozukluklarla internet bağımlılığının yüksek komorbiditesi bildirmektedir. Bazı araştırmacılar, yalnızlık ile çevrimiçi sosyal etkileşim tercihi arasındaki ilişkinin sahte olduğunu ve sosyal kaygıların İnternet bağımlılığında kafa karıştırıcı bir değişken olduğunu öne sürmektedir. İnternet bağımlılığının depresif bozukluklarla birlikte erişkinlerde ortaya çıktığı kanıtlanmıştır (te Wildt, 2007; Morrison, 2010; Liberatore, 2011). Kaygı bozukluğu erişkinlere problemlerli internet kullanıcılarının çeşitli araştırmalarında yer almaktadır (Kratzer, 2008; Alavi, 2010). Ergenler arasında İnternet bağımlılığı yüksek düzeyde depresyon ve intihar düşüncesi ile birlikte Güney Koreli ergenlerde depresyon ile ilişkilendirilmiştir (Ha, 2007). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu semptomları, depresyon, sosyal fobi ve düşmanlık, Tayvan'da internet bağımlılığı bulunan ergenler arasında yüksek görülmektedir (Yen, 2007; Yen, 2009). Aşırı oyun oynama alışkanlığı, şiddetli depresif sosyal fobi ve internet bağımlılığı belirtileri ile ilişkili görülmektedir. Kadın çevrimiçi oyuncuların haftalık çevrimiçi oyun saatlerinin daha az olduğu ve daha önceki bir çevrimiçi oyun geçmişinin daha kısa olduğu, ancak daha ciddi somatik, ağrı ve sosyal fobik semptomlara sahip olma eğilimi gösterdiği görülmektedir (Wei, 2012). Ergenlerde problemlerli internet kullanımının sosyal kaygı ve yalnızlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki gösterdiği (Caplan, 2002), buna ek olarak problemlerli internet kullanım gösteren ergenlerin göstermeyenlere kıyasla diğer bireylerle sosyal

ilişkilerinin daha zayıf olduğu tespit edilmiştir (Milani, Osualdella ve Di Blasio, 2009). Bu araştırmalar sosyal etkileşim dűzeyi ve sosyal becerileri daha zayıf olan ergenlerin problemleri internet kullanımı konusunda risk altında olduğunu belirtilmektedir.

3.BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin analiz edilmesinde yararlanılan istatistiksel tekniklerle ilgili bilgiler açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Çalışmanın geliştirilmesinde niceliksel tanımlayıcı bir tasarım kullanılacaktır. Niceliksel bir araştırma, araştırma soruları veya hipotezleri cevaplamak amacıyla sayısal verilerin toplanması, tablolandırılması, özetlenmesi ve analizinden oluşmaktadır. Tarama modeliyle araştırma gerçekleştirilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırma evrenini İstanbul 'da yer alan ortaokul ve liselerde 2017-2018 öğrenim yılında 9. 10. 11. Sınıf eğitim ve öğrenimini almakta olan öğrenciler oluşturmuştur. Örnekleme belirtilen öğrencilerden oluşan toplam 262 ergen oluşturmuştur. Araştırma, ergenlerdeki internet bağımlılığının sosyal kaygı üzerine olan etkisini amaçladığı için 9. 10. 11. Sınıf öğrencileri ile çalışılması uygun görülmüştür.

Araştırma evreninin tamamına ulaşarak bir çalışma gerçekleştirilmesi zaman, erişebilirlik ve kontrol açısından mümkün olmadığı için evreni temsile 9. 10. 11. sınıf öğrencilerinin randomize seçilmesi ile gerçekleştirilmiştir. Bu örneklem belirlenirken %95 güven düzeyi ve %5 örneklem hatası dikkate alınarak 330 kişilik çalışma evreninden 262 kişi sayısı şeklinde hesaplanarak dikkate alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1 Bilgi formu

Katılımcılardan veri toplamak için anket formları kullanılmıştır. Katılımcılara verilecek anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, katılımcının internet bağımlılığı düzeyini değerlendirmiştir. İkinci bölüm ise, sosyal kaygı düzeylerini değerlendirmiştir.

3.3.2 Young İnternet Bağımlılığı Testi

İnternet bağımlılığını değerlendirmek üzere kullanılacak olan ilk anket Young İnternet Bağımlılığı Testidir. Bu testin Kutlu ve arkadaşları tarafından (2016) Türkçeleştirildiği Kısa Formu kullanılmıştır. Bu test Tek boyut ve 12 madde içermektedir. Derecelendirme 5'li Likert (1=iyi bir belirleyici değil – 5= Çok iyi bir belirleyici) şeklindedir. Ölçekten alınabilecek puan 12 ile 60 arasında değişmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Değerlendirme yapılırken, ölçekten alınan yüksek puanlar internet bağımlılığı düzeyinin yüksek olduğunu gösterir (EK-1).

✓ Beş puanlı Likert ölçeğinde puanlanan 20 maddeden oluşmaktadır (1'den - hiç değil, 5 - her zaman).

✓ İlk tanı amaçlı ankette olduğu gibi, bu ölçüm patolojik kumar ve alkolizm için DSM-IV ölçütlerinden türetilmiş ve internetin günlük rutin, sosyal yaşam, üretkenlik, uyku paternleri ve hislerindeki kişisel zorluklarının boyutunu ölçmektedir.

✓ Testte elde edilen toplam puana dayanarak, birey üç kategoriden birine yerleştirilir: ortalama çevrimiçi kullanıcı (20 ila 39 arası) kendi kullanımını tam olarak kontrol eder; Aşırı İnternet kullanımı (40 ila 69 arası) yüzünden sık karşılaşılan sorunlar; veya internet kullanımını nedeniyle önemli sorunlar yaşıyor şeklindedir (70'den 100'e).

Ölçeğin geçerliliği, açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt geçerliliği ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısı ve test-tekrar test yöntemi ile incelenmiştir. Madde analizi, düzeltilmiş madde

toplam puan korelasyonu ve %27'lik alt-üst grupların madde ortalama puanları aracılığıyla incelenmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin hem üniversite öğrencilerinde, hem de ergenlerde 12 madde ve tek faktörden oluştuğu, doğrulayıcı faktör analizinde YİBT-KF modelinin iki grupta da iyi uyum değerlerine sahip olduğu, ölçüt geçerliliği için yapılan korelasyon analizleri sonucunda hem üniversite öğrencilerinde, hem de ergenlerde YİBT-KF'nin ölçüt geçerliliği kapsamında uygulanan ölçeklerle ilişkili olduğu görülmüştür. YİBT-KF'nin Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları ve test tekrar-test güvenilirlik katsayıları iki grup için de kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur. Ölçeğin hem üniversite öğrencilerinde, hem de ergenlerde düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının kabul edilebilir düzeyde ve %27'lik alt-üst grupların madde ortalama puanlarına ilişkin t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, YİBT-KF'nin hem üniversite öğrencileri, hem de ergenler için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. (Anadolu Psikiyatri Derg 2016; 17(Ek.1):69-76

Cronbach alfa testi ile değerlendirilen iç tutarlılık katsayısı 0,899 olarak yüksek güvenilirlik düzeyinde bulunmuştur.

IAT İnternet bağımlılığını değerlendiren en yaygın araçlardan biri olmasına rağmen, kullanımı sorunlu olmaya devam etmektedir. Gerçekten de, İnternet bağımlılığı üzerine yapılan ampirik araştırmalar psikometrik özelliklerinde çelişkili sonuçlar vermiştir; Dahası, bu araç titiz ve sistematik psikometrik araştırmalara tabi tutulmamıştır (Faraci, 2013).

3.3.3 Ergenler için Sosyal kaygı Ölçeği

İkinci anket ise, sosyal kaygı değerlendirmesi üzerinedir. Bunun için Aydın ve Tekinsav-Sütçünün (2007) Türkçeleştirdiği Ergenler için Sosyal Kaygı Ölçeği (ESKÖ) kullanılmıştır. 3 alt boyut ve 18 maddeden oluşan bu ölçek Olumsuz Değerlendirilme Korkusu (7 madde), Genel Durumlarda Sosyal Kaçınma-Huzursuzluk Duyma (5 madde) ve Yeni Durumlarda Sosyal Kaçınma-Huzursuzluk Duyma (6 madde) alt boyutları açılımlarını barındırmaktadır. Ölçeğin türü öz bildirimdir. Derecelendirme 5'li Likert (1=iyi bir belirleyici değil

– 5= Çok iyi bir belirleyici) şeklindedir. Değerlendirme yapılırken, ölçeğin her bir alt boyutundan alınan yüksek puan bireyin ilgili alt boyutun değerlendirdiği özelliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Bulgular ESKÖ'nün üç faktörlü yapısını desteklemektedir. Cronbach Alfa ve iki yarım güvenilirlik katsayıları ölçeğin tümü ve alt ölçekleri için kabul edilebilir düzeydedir. ESKÖ'nün Çapa Çocuk ve Ergenler için Sosyal Fobi Ölçeği (ÇESFÖ) ve Çocuklar için Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Sürekli Kaygı Formu (ÇDSKE-SK) ile istatistiksel olarak ilişkili bulunması iyi bir yapı geçerliğine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca alt ölçekler arasında orta düzeyde bir korelasyon bulunmuştur. Kız ve erkek öğrencilerin ESKÖ puanları karşılaştırıldığında, kızların ODK alt ölçeğinden erkeklerin G-SKHD alt ölçeğinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek puan alıkları saptanmıştır.(2007)

Bulgular ölçeğin Türk örneklemini için geçerlik ve güvenilirliğinin tatmin edici olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmada, İnternet bağımlılığı ölçeği puanları ile toplam sosyal kaygı ölçeği puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin internet bağımlılık ölçeği puanları arttıkça sosyal kaygı ölçeği puanları da artmaktadır. Bu durum internet bağımlılığı ile toplam sosyal kaygı arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Alt boyutlara ayrı ayrı bakıldığında internet bağımlılığı ölçeği puanları ile olumsuz değerlendirilme korkusu, genel durumlarda huzursuzluk ve toplam sosyal kaygıda pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu, sosyal kaygı alt boyutu ile ise pozitif yönlü fakat anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Weinstein ve Dannon (2015) çalışmasına göre 120 üniversite öğrencisi (60 erkek, 60 kadın) internet bağımlılığı ve sosyal kaygının korelasyonu açısından değerlendirilmiş ve çalışma sonucunda $p < 0,001$ düzeyinde pozitif yönde korelasyon tespit edilmiştir. Ergenlerde problemlerli internet kullanımının sosyal kaygı ve yalnızlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki gösterdiği (Caplan, 2002), buna ek olarak problemlerli internet kullanım gösteren ergenlerin göstermeyenlere kıyasla diğer bireylerle sosyal ilişkilerinin daha zayıf olduğu

tespit edilmiştir (Milani, Osualdella ve Di Blasio, 2009). Yaptığımız çalışma bulguları literatürle uyum göstermektedir.

3.5. Veri Toplama Prosedürü

Tüm etik hususlar mümkün olan en kapsamlı şekilde katılımcılara açıklanmıştır. Onam, bireyin bu araştırmaya katılmayı veya katılmamayı seçebileceği prosedürü içerir. Araştırmacının görevi, katılımcıların çalışmada kullanılacak amaç ve yöntemleri, ilgili riskleri ve katılımcı olarak onlara verilen talepleri tam olarak anlamalarını sağlamaktır. Katılımcı ayrıca, herhangi bir zamanda çalışmadan çekilme hakkına sahip olduğunu da anlamalıdır. Katılımcının gönüllü rızası, güç, baskı, diğer kısıtlama veya zorlama biçimleri olmadan müdahale etmeden seçim özgürlüğünü kullanma becerisi kapsamında sağlanacaktır. Seçme hakkını kullanma hakkı, tüm araştırma süreci boyunca mevcut olmuştur.

Gizlilik, katılımcıların adları demografik profile dahil edilmeyerek ve tüm veri toplama prosedürü, analiz ve yorumlama sırasında araştırma grubunun diğer üyeleri ile toplanan verileri tartışmamak suretiyle sağlanmıştır.

3.6. İstatistiksel Analiz

Elde edilen veriler, doğru dokümantasyon, analiz ve yorum yapma amacıyla tablolandırılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sıklık sayıları (frekans), yüzdeler, T-testi, Anova ve sonrası Scheffe testi ile dağılımın normal olmadığı gruplar için Mann Whitney U testi ile Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkileri belirlemek için Pearson Korelasyon Katsayısı gibi tanımlayıcı istatistiksel araçlar kullanılmıştır. Uygulanacak testlerin güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. P değeri 0,05'in altında istatistiksel anlamlı olarak kabul edilmiştir.

4.BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerinin betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeklerin alt boyutları ile toplam puanları için \bar{x} , ss değerleri ile farklılaşma analizleri sunulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.1 de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımları

Demografik Bilgiler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kız	129	49,2
	Erkek	133	50,8
Yaş	15	104	39,7
	16	56	21,4
	17	102	38,9
Sınıf	9	97	37,0
	10	63	24,0
	11	102	38,9
Yaş Yer	Anne baba ile	257	98,1
	Akraba yanında	3	1,1
	öğrenci yurdunda	2	,8
Kardeş	Tek çocuk	30	11,5
	2 kardeş	78	29,8
	3 ve üzeri kardeş	154	58,8
Aile Medeni Durum	Evlü	229	87,4
	Boşanmış/Dul	33	12,6
Anne Eğitim	İlkokul	118	45,0
	Ortaokul	73	27,9

	Lise	37	14,1
	Üniversite	34	13,0
Baba Eğitim	İlkokul	87	33,2
	Ortaokul	78	29,8
	Lise	58	22,1
Gelir	Üniversite	39	14,9
	1599-2500	34	13,0
	2501-3500	80	30,5
	3500-5000	107	40,8
Sürekli İnternet Kullanma Durumu	5000 ve üzeri	41	15,6
	Evet	253	96,6
	Hayır	9	3,4
	Bağlanma Şekli	Cep tel	229
	Tablet ve diğer	33	12,6
Bağlandığı Yer	Ev	250	95,4
	İnternet kafe	12	4,6
Haftalık Kullanma Süresi	1-2 gün	32	12,2
	2-4 gün	42	16,0
	5 gün ve üzeri	188	71,8
Günlük Kullanma Süresi	1 saat	105	40,1
	2 saat	77	29,4
	3 saat ve üzeri	80	30,5
İnternet Kullanma Amacı	amacsız	88	33,6
	sosyal paylaşım ve chat	67	25,6
	sosyal paylaşım ve chatders	56	21,4
	calısmak	51	19,5
	oyun oynamak	51	19,5
Ders Ortalaması	1-2	13	5,0
	3-4	90	34,4
	5	159	60,7
	Toplam	262	100,0

Çalışmaya dâhil edilen 262 katılımcınının 129 'u kız (%49,2), 133 'ü erkek (%50,8) dağılım göstermektedir. Yaş aralığı 15 ile 16 arasında değişmekte ve yaş ortalaması 15,23 'tür ($\pm 0,42$). Katılımcıların 97 'si 9. sınıf (%37,0), 63'ü 10. sınıf (%24,0) ve 102 'si 11. sınıftır (%38,9). Çoğunluğu oluşturan 257 katılımcı ailesi ile yaşamakta (%98,1), 3 katılımcı akrabası ile yaşamakta (%1,1) ve 2 katılımcı da öğrenci yurdunda yaşamaktadır (%0,8).

Kardeş sayısı dağılımlarına bakıldığında 30'unun tek çocuk olduğu (%11,5), 78'inin 2 kardeş olduğu (%21,4) ve 154 'ünün 3 ve üzeri kardeş olduğu (%58,8) tespit edilmiştir. Anne ve babanın medeni durumlarının dağılımları değerlendirildiğinde çoğunluğu oluşturan 229 kişinin anne babasının evli olduğu (%87,4), 33'ünün anne babasının boşanmış veya dul olduğu (%12,6), tespit edilmiştir.

Katılımcıların annelerinin 118'inin ilkokul mezunu olduğu (%45,0), 73 'inin ortaokul mezunu olduğu (%27,9), 37'sinin lise mezunu olduğu (%14,1), 34'ünün okuryazar olduğu (%13,0) ve 12 'sinin üniversite mezunu olduğu (%4,6) bulunmuştur. Babalarının ise 87 'inin ortaokul mezunu olduğu (%33,2), 78'ünün ilkokul mezunu olduğu (%29,8), 58'inin lise mezunu olduğu (%22,1), 39'inin üniversite mezunu olduğu (%14,9) tespit edilmiştir.

Ailelerin toplam aylık gelir durumlarına göre 34'ünün 1599-2500 arasında olduğu (%13,0), 80'nin 2501-3500 arasında olduğu (%30,5), 107'sinin 3500-5000 TL arasında olduğu (%40,8) ve 41'inin 5000 TL 'den fazla olduğu (%15,6) görülmüştür.

Sürekli internet kullanımı açısından ise katılımcıların çoğunluğunu oluşturan 253'ünün sürekli internet kullandığı (%96,6), 9 kişinin ise kullanmadığı (%3,4), katılımcıların 229'unun internete bağlanma şekillerinin ise cep telefon olduğu (%87,4), 33'ünün ise tablet ve diğer araçlar olduğu (%12,6), katılımcıların 250'sinin internete evden bağlandığı (%95,4), 12'sinin ise internet kafeden bağlandığı (%4,6), katılımcıların 32'sinin interneti haftada 1-2 gün kullandığı (%12,2), 42'sinin 2-4 gün kullandığı (%16,0), 188'inin 5 gün ve üzeri kullandığı (%71,8) olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların 105'inin interneti günlük kullanım süresinin 1 saat olduğu (%40,1), 77'sinin 2 saat olduğu (%29,4), 80'inin 3 saat ve üzeri olduğu (%30,5) tespit edilmiştir.

Katılımcıların 88'inin interneti amaçsız bir şekilde kullandığı (%33,6), 67'sinin sosyal medya kullanma amacıyla interneti kullandığı (%25,6), 56'sının der çalışmak amacıyla kullandığı (%21,4), 51'inin ise oyun oynamak amacıyla kullandığı belirlenmiştir. Katılımcıların 13'ünün ders ortalamasının 1-2 olduğu

(%5,0), 90'ının 3-4 olduğu (%34,4), 159'unun ise ders ortalamasının 5 olduğu (%60,7) belirlenmiştir.

Tablo 2.1.

İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının aritmetik ortalama, Standart Sapma Değerleri

Boyut	N	\bar{X}	Ss
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	262	43,58	16,576

Tablo 2.1'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin benlik saygısı ölçeğinin toplam puanların (\bar{X} =43,58, ss=16,576) olduğu görülmektedir. İnternet bağımlılık düzeyleri aşırı puan aralığında çıkmış olup "yüksek internet kullanıcısı" düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.1

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları T testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	n	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	sd	p
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Kız	129	43,81	17,255	1,519	,213	260	,831*
	Erkek	133	43,37	15,952	1,383			

***p>,05**

Tablo 3.1'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının cinsiyete göre değişmediği kız öğrencilerle erkek öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin aritmetik ortalaması erkeklerden yüksek olsa da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.2

Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova Testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	15 yaş	104	45,53	17,748	G.Arası	816,378	2	408,189	1,491	,227*
	16 yaş	56	40,93	16,372	G.İçi	70897,275	259	273,735		
	17 yaş	102	43,06	15,322	Toplam	71713,653	261			
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.2’de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının yaşlarına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının yaşlarına göre değişmediği yaşlar farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. 15 yaşındaki öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.3.

Öğrencilerin sınıflarına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	9. sınıf	97	45,63	18,094	G.Arası	766,509	2	383,255	1,399	,249*
	10. sınıf	63	41,29	15,967	G.İçi	70947,143	259	273,927		
	11. sınıf	102	43,06	15,322	Toplam	71713,653	261			
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.3’de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının sınıflarına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının sınıflarına göre değişmediği sınıflar farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. 9. sınıftaki öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya

sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.4

Öğrencilerin kardeş sayısına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	<i>f, x ve ss Değerleri</i>				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Tek Çocuk	30	46,77	17,938	G.Arası	361,210	2	180,605	,656	,520*
	2 kardeş	78	43,56	18,203	G.İçi	71352,442	259	275,492		
	3 ve üzeri	154	42,97	15,447	Toplam	71713,653	261			
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.4'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının kardeş sayısına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının kardeş sayısına göre değişmediği kardeş sayısı farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Tek çocuk olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.5

Öğrencilerin ebeveynlerin medeni durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları t Testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	n	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	sd	p
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Evli	229	43,77	16,791	1,110	,485	260	,628*
	Boşanmış/Dul	33	42,27	15,175	2,642			

***p>,05**

Tablo 3.5'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının ebeveynin medeni durumuna göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının ebeveynlerin medeni durumlarına göre değişmediği medeni durum özelliği farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara

sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Anne ve babası evli olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.6

Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	İlkokul	118	43,91	16,580	G.Arası	182,697	3	60,899	220	,883*
	Ortaokul	73	42,99	16,814	G.İçi	71530,955	258	277,252		
	Lise	37	42,30	13,564	Toplam	71713,653	261			
	Üniversite	34	45,15	19,375						
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.6'da öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının anne eğitim durumuna göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının anne eğitim durumuna göre değişmediği anne eğitim durumu farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.7

Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	İlkokul	87	43,29	16,835	G.Arası	927,985	3	309,328	1,127	,338*
	Ortaokul	78	41,18	15,872	G.İçi	70785,668	258	274,363		
	Lise	58	45,76	16,742	Toplam	71713,653	261			
	Üniversite	39	45,82	17,043						
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.7'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının baba eğitim durumuna göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar

arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının baba eğitim durumuna göre değişmediği baba eğitim durumu farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.8

Öğrencilerin ailelerinin toplam gelirin'e göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları				
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	1599-2500	34	47,35	16,389	G.Arası	855,194	3	285,065	1,038	,376*
	2501-3500	80	43,71	16,243	G.İçi	70858,459	258	274,645		
	3500-5000	107	43,44	17,184	Toplam	71713,653	261			
	5000 ve üzeri	41	40,59	15,694						
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.8'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının ailelerinin toplam gelir durumuna göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının ailenin toplam gelir durumuna göre değişmediği gelir durumu farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ailenin toplam geliri düşük olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.9

Öğrencilerin internete giriş aracına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları t testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	n	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	sd	p
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Cep tel	229	43,57	16,604	1,097	-,031	260	,976*
	Tablet,	33	43,67	16,635	2,896			
	Pc vd.							

***p>,05**

Tablo 3.9’da öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının internete giriş aracına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının internete giriş aracına göre değişmediği araç farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.10

Öğrencilerin internete giriş yerine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Mann Whitney u testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	P
İnternet	Ev	250	130,97	32743,00			
Bağımlılığı Ölçeği	İnternet kafe	12	142,50	1710,00	1368,000	-,515	,607*
	Toplam	262					

***p>,05**

Tablo 3.10’da öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının internete giriş yerine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının internete giriş yerine göre değişmediği giriş yeri farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İnternet cafe vb. yerlerde internete giren öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.11

Öğrencilerin haftalık internete giriş gününe internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	1-2 gün	32	45,38	18,809	G.Arası	170,942	2	85,471	,309	,734*
	2-4 gün	42	42,31	16,145	G.İçi	71542,710	259	276,227		
	5 gün ve üzeri	188	43,56	16,333	Toplam	71713,653	261			
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.11’de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının haftalık internete giriş gününe göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının haftalık internete giriş gününe göre değişmediği gün sayısı farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İnternete haftada 1-2 gün giren öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 3.12

Öğrencilerin günlük internete giriş süresine göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	1 saat	105	44,20	16,304	G.Arası	210,787	2	105,394	,382	,683*
	2 saat	77	42,19	18,851	G.İçi	71502,865	259	276,073		
	3 saat ve üzeri	80	44,11	14,605	Toplam	71713,653	261			
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.12’de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının günlük internete giriş süresine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının günlük internete giriş süresine göre değişmediği saatler farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.13

Öğrencilerin not ortalamasına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Kruskal Wallis H testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	p
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	1-2	13	121,38	,258	,879*
	3-4	90	131,27		
	5	159	132,46		
	Toplam	262			

***p>,05**

Tablo 3.13'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının not ortalamasına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının not ortalamasına göre değişmediği not ortalaması farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.14

Öğrencilerin internete giriş amacına göre internet bağımlılığı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
		N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Amaçsız	88	43,34	18,283	G.Arası	9,178	3	3,059	,011	,998*
	Sosyal paylaşım ve chat	67	43,64	16,838	G.İçi	71704,474	258	277,924		
	Sosyal paylaşım ve chat ders çalışmak	56	43,66	16,283	Toplam	71713,653	261			
	Oyun oynamak	51	43,84	13,661						
	Toplam	262	43,58	16,576						

***p>,05**

Tablo 3.14'de öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının internete giriş amacına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı ölçeği puanlarının internete giriş amacına göre değişmediği amaçlar farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.1

Sosyal kaygı ölçeğinin toplam puanlar ve tüm alt boyutların aritmetik ortalama, standart sapma değerleri

Boyut	N	\bar{X}	Ss
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	262	16,39	6,576
Genel Durumlarda Huzursuzluk	262	9,42	4,308
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı	262	15,12	5,020
Toplam Ölçek	262	40,80	13,640

Tablo 4.1'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin olumsuz değerlendirme korkusu alt boyutu puanların (\bar{X} =16,39, ss=6,576)

olduğu, genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda puanlarının ($\bar{X}=9,42$, $ss=4,308$) olduğu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutu puanlarının ($\bar{X}=15,12$, $ss=5,020$) olduğu, Toplam sosyal kaygı ölçeği puanlarının ($\bar{X}=40,80$, $ss=13,640$) olduğu görülmüştür.

Tablo 5.1

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal kaygı ölçeği puanları T testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	N	\bar{X}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	Kız	128	16,95	6,476	,572	1,388	256	,166
	Erkek	130	15,83	6,513	,571			
Genel Durumlarda Huzursuzluk	Kız	129	9,43	4,439	,391	,067	260	,947
	Erkek	133	9,40	4,194	,364			
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı	Kız	127	15,76	4,986	,442	2,048	258	,042*
	Erkek	133	14,50	4,992	,433			
Toplam Sosyal Kaygı	Kız	126	41,95	13,569	1,209	1,327	254	,186
	Erkek	130	39,69	13,668	1,199			

* $p<,05$

Tablo 5.1'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutunda kızlar lehine anlamlı bir farklılık görülürken olumsuz değerlendirilme korkusu, genel durumlarda huzursuzluk, toplam sosyal kaygı alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Anlamlı bir farklılığın olduğu yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutu puanları kızlarda daha yüksek bulunmuştur. kız öğrencileri erkeklere göre daha yüksek yeni durumlarda sosyal kaygı yaşamaktadırlar. Kızların yeni durumlara ilişkin ortama uyma ve katılmaya ilişkin olarak kaygı duydukları yorumu yapılabilir.

Tablo 5.2

Öğrencilerin yaşlarına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	15 yaş	102	13,92	6,546	G.Arası	1507,797	2	753,898	20,514	,000*
	16 yaş	55	15,62	6,956						
	17 yaş ve üz.	101	19,30	4,931	Toplam	10879,240	257			
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarda Huzursuzluk	15 yaş	104	9,41	4,780	G.Arası	3,728	2	1,864	,100	,905
	16 yaş	56	9,63	4,007						
	17 yaş ve üz.	102	9,30	3,985	Toplam	4843,653	261			
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı üzeri	15 yaş	103	14,01	5,907	G.Arası	260,052	2	130,026	5,333	,005*
	16 yaş	56	15,07	4,655						
	17 yaş ve üz.	101	16,27	3,893	Toplam	6526,538	259			
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	15 yaş	101	37,21	15,497	G.Arası	2899,091	2	1449,545	8,234	,000*
	16 yaş	55	40,20	13,168						
	17 yaş ve üz.	100	44,77	10,618	Toplam	47440,234	255			
	Toplam	256	40,80	13,640						

****p*<,05**

Tablo 5.2'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının yaşlarına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Toplam sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupları karşılaştırmaya imkan veren Scheffe testi uygulanmış, test sonuçları tablo 5.2.1.'de verilmiştir.

Tablo 5.2.1*Öğrencilerin Yaşlarına göre Scheffe testi sonuçları*

Puan	Yaşlarına (i)	Yaşlarına(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
Olumsuz Değerlendirme Korkusu	15 yaş	16 yaş	-1,697	1,014	,249
		17 yaş	-5,375*	,851	,000
	16 yaş	15 yaş	1,697	1,014	,249
		17 yaş	-3,679*	1,016	,002
	17 yaş	15 yaş	5,375*	,851	,000
		16 yaş	3,679*	1,016	,002
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı	15 yaş	16 yaş	-1,062	,820	,434
		17 yaş	-2,258*	,691	,005
	16 yaş	15 yaş	1,062	,820	,434
		17 yaş	-1,196	,823	,349
	17 yaş	15 yaş	2,258*	,691	,005
		16 yaş	1,196	,823	,349
Toplam Sosyal Kaygı	15 yaş	16 yaş	-2,992	2,224	,406
		17 yaş	-7,562*	1,872	,000
	16 yaş	15 yaş	2,992	2,224	,406
		17 yaş	-4,570	2,227	,124
	17 yaş	15 yaş	7,562*	1,872	,000
		16 yaş	4,570	2,227	,124

****p* < ,05**

Tablo 5.2.1. incelendiğinde öğrencilerin yaşlarına göre sosyal kaygılarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucunda, söz konusu farklılığın toplam ölçek ile olumsuz değerlendirme korkusu ve yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutunda 15 yaş ile 16 ve 17 yaşındaki gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. 15 yaşındaki öğrencilerin en düşük düzeyde sosyal kaygı yaşadığı görülürken 16 yaşındakilerin yüksek sosyal kaygı 17 yaşındakilerin ise daha yüksek sosyal kaygı yaşadıkları görülmüştür. Yaş yükseldikçe sosyal kaygı puanlarının da arttığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.3

Öğrencilerin sınıflarına göre sosyal ,kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
		<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	9. sınıf	95	14,09	6,473	G.Arası	1447,617	2	723,808	19,569	,000*
	10. sınıf	62	15,16	7,085	G.İçi	9431,624	255	36,987		
	11. sınıf	101	19,30	4,931	Toplam	10879,240	257			
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarda Huzursuzluk	9. sınıf	97	9,46	4,787	G.Arası	2,236	2	1,118	,060	,942
	10. sınıf	63	9,52	4,091	G.İçi	4841,416	259	18,693		
	11. sınıf	102	9,30	3,985	Toplam	4843,653	261			
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı	9. sınıf	96	14,14	5,877	G.Arası	234,088	2	117,044	4,780	,009*
	10. sınıf	63	14,76	4,911	G.İçi	6292,450	257	24,484		
	11. sınıf	101	16,27	3,893	Toplam	6526,538	259			
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	9. sınıf	94	37,55	15,445	G.Arası	2699,403	2	1349,702	7,632	,001*
	10. sınıf	62	39,34	13,662	G.İçi	44740,831	253	176,841		
	11. sınıf	100	44,77	10,615	Toplam	47440,234	255			
	Toplam	256	40,80	13,640						

****p*<,05**

Tablo 5.3'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının sınıflarına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Toplam sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupları karşılaştırmaya imkan veren Scheffe testi uygulanmış, test sonuçları tablo 5.3.1.'de verilmiştir.

Tablo 5.3.1*Öğrencilerin sınıflarına göre Scheffe testi sonuçları*

Puan	Sınıf (i)	Sınıf(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
Olumsuz Değerlendir me Korkusu	9. sınıf	10. sınıf	-1,067	,993	,562
		11. sınıf	-5,202*	,869	,000
	10. sınıf	9. sınıf	1,067	,993	,562
		11. sınıf	-4,136*	,981	,000
	11. sınıf	9. sınıf	5,202*	,869	,000
		10. sınıf	4,136*	,981	,000
Yeni Durumlarda	9. sınıf	10. sınıf	-,626	,802	,737
		11. sınıf	-2,132*	,705	,011
	10. sınıf	9. sınıf	,626	,802	,737
		11. sınıf	-1,505	,794	,168
	11. sınıf	9. sınıf	2,132*	,705	,011
		10. sınıf	1,505	,794	,168
Toplam Sosyal	9. sınıf	10. sınıf	-1,786	2,176	,714
		11. sınıf	-7,217*	1,910	,001
	10. sınıf	9. sınıf	1,786	2,176	,714
		11. sınıf	-5,431*	2,150	,043
	11. sınıf	9. sınıf	7,217*	1,910	,001
		10. sınıf	5,431*	2,150	,043

****p*<,05**

Tablo 5.3.1. incelendiğinde öğrencilerin sınıflarına göre sosyal kaygılarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucunda, söz konusu farklılığın toplam ölçek ile olumsuz değerlendirme korkusu ve yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutunda 9. Sınıfta okuyan öğrenciler ile 10. sınıf ve 11. Sınıfta okuyan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. 9. Sınıfta okuyan öğrencilerin en düşük düzeyde sosyal kaygı yaşadığı görülürken 10. sınıfta okuyanların yüksek sosyal kaygı 11. Sınıfta okuyanların ise daha yüksek sosyal kaygı yaşadıkları görülmüştür. Sınıf düzeyi yükseldikçe sosyal kaygı puanlarının da arttığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.5.4

Öğrencilerin kardeş sayısına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
		<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	Tek Çocuk	30	15,60	6,662	G.Arası	122,219	2	61,109	1,449	,237
	2 kardeş	77	15,56	6,874	G.İçi	10757,021	255	42,184		
	3 ve üzeri	151	16,97	6,260	Toplam	10879,240	257			
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarda Huzursuzluk	Tek Çocuk	30	11,23	5,217	G.Arası	114,727	2	57,363	3,142	,045*
	2 kardeş	78	9,03	4,372	G.İçi	4728,926	259	18,258		
	3 ve üzeri	154	9,26	4,016	Toplam	4843,653	261			
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarda Sosyal K	Tek çocuk	28	15,36	5,553	G.Arası	2,102	2	1,051	,041	,959
	2 kardeş	78	15,04	5,600	G.İçi	6524,437	257	25,387		
	3 ve üzeri	154	15,11	4,628	Toplam	6526,538	259			
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	Tek çocuk	28	41,64	15,073	G.Arası	181,048	2	90,524	,485	,617
	2 kardeş	77	39,53	14,823	G.İçi	47259,187	253	186,795		
	3 ve üzeri	151	41,30	12,761	Toplam	47440,234	255			
	Toplam	256	40,80	13,640						

*** $p < ,05$**

Tablo 5.4'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının kardeş sayısına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Toplam sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Anlamlı bir farklılığın görüldüğü genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupları karşılaştırmaya imkan veren Scheffe testi uygulanmış, test sonuçları tablo 5.4.1.'de verilmiştir.

Tablo 5.4.1*Öğrencilerin kardeş sayısına göre Scheffe testi sonuçları*

Puan	Kardeş (i)	Kardeş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $_{\bar{x}}$	p
Genel Durumlarda Huzursuzluk	Tek	2 kardeş	2,208	,918	,047
	Çocuk	3 ve üzeri	1,974	,853	,041
	2 kardeş	Tek çocuk	-2,208	,918	,047
	3 ve üzeri	3 ve üzeri	-,234	,594	,925
	3 ve üzeri	1Tek çocuk	-1,974	,853	,041
	2 kardeş	2 kardeş	,234	,594	,925

***p<,05**

Tablo 5.4.1. incelendiğinde öğrencilerin kardeş sayısına göre sosyal kaygılarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucunda, söz konusu farklılığın genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda tek çocuk olan grupla 2 kardeş ve 3 kardeş arasında olan grup arasında olduğu ve tek çocuk olan grubun daha yüksek sosyal kaygı yaşadığı tespit edilmiştir. 2 kardeş ile 3 kardeş olan grupların ise kendi aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5.5*Öğrencilerin ebeveynlerinin medeni durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları t testi sonuçları*

Ölçek	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	Evli Boşanmış/ Dul	225 33	16,20 17,64	6,604 5,733	,440 ,998	-1,182	256	,238*
Genel Durumlarda Huzursuzluk	Evli Boşanmış/ Dul	229 33	9,35 9,88	4,335 4,151	,286 ,723	-,659	260	,510*
Yeni Durumlarda Sosyal K	Evli Boşanmış/ Dul	229 31	15,11 15,16	5,040 4,947	,333 ,889	-,054	258	,957*
Toplam Sosyal Kaygı	Evli Boşanmış/ Dul	225 31	40,61 42,23	13,957 11,156	,930 2,004	-,618	254	,537*

***p<,05**

Tablo 5.5'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının ebeveynlerinin medeni durumlarına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının ebeveynlerin medeni durumuna göre değişmediği medeni

durum farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ebeveynleri boşanmış/dul olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 5.6

Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Ölçek	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	İlkokul	115	16,67	5,920	G.Arası	314,255	3	104,752	2,518	,059*
	Ortaokul	72	15,03	6,745	G.İçi	10564,985	254	41,594		
	Lise	37	16,11	5,858	Toplam	10879,240	257			
	Üniversite	34	18,62	7,985						
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarında Huzursuzluk	İlkokul	118	9,42	4,083	G.Arası	132,105	3	44,035	2,411	,067*
	Ortaokul	73	8,77	4,211	G.İçi	4711,547	258	18,262		
	Lise	37	9,14	4,354	Toplam	4843,653	261			
	Üniversite	34	11,12	4,928						
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarında Sosyal Kaygı	İlkokul	118	15,53	4,659	G.Arası	67,297	3	22,432	,889	,447*
	Ortaokul	73	14,85	5,304	G.İçi	6459,242	256	25,231		
	Lise	37	14,08	4,952	Toplam	6526,538	259			
	Üniversite	32	15,41	5,713						
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	İlkokul	115	41,54	12,475	G.Arası	1016,014	3	338,671	1,838	,141*
	Ortaokul	72	38,60	14,253	G.İçi	46424,220	252	184,223		
	Lise	37	39,32	11,617	Toplam	47440,234	255			
	Üniversite	32	44,84	17,415						
	Toplam	256	40,80	13,640						

*** $p < ,05$**

Tablo 5.6'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının anne eğitim durumuna göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının anne eğitim durumuna göre değişmediği anne eğitim durumu farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 5.7

Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları						
Ölçek	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	İlkokul	86	16,55	6,303	G.Arası	123,228	3	41,076	,970	,407*
	Ortaokul	76	15,54	6,409	G.İçi	10756,012	254	42,347		
	Lise	57	16,39	6,472	Toplam	10879,240	257			
	Üniversite	39	17,69	7,168						
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlar da Huzursuzluk	İlkokul	87	9,33	4,011	G.Arası	68,896	3	22,965	1,241	,295*
	Ortaokul	78	8,90	4,021	G.İçi	4774,756	258	18,507		
	Lise	58	9,50	4,358	Toplam	4843,653	261			
	Üniversite	39	10,51	5,291						
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlar da Sosyal Kaygı	İlkokul	86	15,09	4,779	G.Arası	17,995	3	5,998	,236	,871*
	Ortaokul	78	14,79	5,010	G.İçi	6508,543	256	25,424		
	Lise	57	15,53	4,855	Toplam	6526,538	259			
	Üniversite	39	15,21	5,881						
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	İlkokul	85	40,85	12,890	G.Arası	448,068	3	149,356	,801	,494*
	Ortaokul	76	39,26	13,428	G.İçi	46992,167	252	186,477		
	Lise	56	41,02	13,409	Toplam	47440,234	255			
	Üniversite	39	43,41	15,914						
	Toplam	256	40,80	13,640						

****p* < ,05**

Tablo 5.7'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının baba eğitim durumuna göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının baba eğitim durumuna göre değişmediği baba eğitim durumu farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olsalar da bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

Tablo 5.8

Öğrencilerin ailelerinin toplam gelirine göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları						
Ölçek	Gelir	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlerdirilme Korkusu	1599-2500	33	17,64	7,258	G.Arası	97,993	3	32,664	,770	,512*
	2501-3500	79	16,62	6,680	G.İçi	10781,248	254	42,446		
	3500-5000	106	15,76	6,237	Toplam	10879,240	257			
	5000 ve üzeri	40	16,55	6,263						
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarında Huzursuzluk	1599-2500	34	9,94	5,303	G.Arası	20,642	3	6,881	,368	,776*
	2501-3500	80	9,26	4,230	G.İçi	4823,011	258	18,694		
	3500-5000	107	9,22	3,984	Toplam	4843,653	261			
	5000 ve üzeri	41	9,78	4,469						
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarında Sosyal Kaygı	1599-2500	32	14,22	5,712	G.Arası	38,074	3	12,691	,501	,682*
	2501-3500	80	14,98	4,935	G.İçi	6488,465	256	25,346		
	3500-5000	107	15,38	4,854	Toplam	6526,538	259			
	5000 ve üzeri	41	15,39	5,137						
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	1599-2500	31	41,55	16,287	G.Arası	69,754	3	23,251	,124	,946*
	2501-3500	79	40,82	13,728	G.İçi	47370,481	252	187,978		
	3500-5000	106	40,28	12,907	Toplam	47440,234	255			
	5000 ve üzeri	40	41,58	13,608						
	Toplam	256	40,80	13,640						

****p* < ,05**

Tablo 5.8'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının ailelerinin toplam gelirine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının gelir durumuna göre değişmediği gelir durumu farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.9

Öğrencilerin internete giriş aracına göre sosyal kaygı ölçeği puanları t testi sonuçları

Puan	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	Cep tel	225	16,20	6,365	,424	-1,210	256	,227*
	Tablet	33	17,67	7,377	1,284			
Genel Durumlarda Huzursuzluk	Cep tel	229	9,30	4,187	,277	-1,136	260	,257*
	Tablet	33	10,21	5,073	,883			
Yeni Durumlarda Sosyal K	Cep tel	227	15,10	4,827	,320	-,118	258	,906*
	Tablet	33	15,21	6,274	1,092			
Toplam Sosyal Kaygı	Cep tel	223	40,47	13,086	,876	-1,032	254	,303*
	Tablet	33	43,09	16,982	2,956			

***p<,05**

Tablo 5.9'da öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının internete giriş aracına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının internete giriş aracına göre değişmediği araçlar farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.10

Öğrencilerin internete giriş yerine göre sosyal kaygı ,ölçeği puanları Mann Whitney u testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Olumsuz Değerlendirme	Ev	246	129,77	31923,00	1410,000	-,262	,793*
	İnternet	12	124,00	1488,00			
	kafe						
	Toplam	258					
Genel Durumlarda	Ev	250	131,64	32910,00	1465,000	-,137	,891*
	İnternet	12	128,58	1543,00			
	kafe						
	Toplam	262					
Yeni Durumlarda	Ev	248	130,57	32381,50	1470,500	-,069	,945*
	İnternet	12	129,04	1548,50			
	kafe						
	Toplam	260					
Toplam Sosyal	Ev	244	128,85	31439,00	1379,000	-,340	,734*
	İnternet	12	121,42	1457,00			
	kafe						
	Toplam	256					

****p*<,05**

Tablo 5.10'da öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının internete giriş yerine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının internete giriş yerine göre değişmediği giriş yeri farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.11

Öğrencilerin haftalık internete giriş gününe sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlendiril me Korkusu	1-2 gün	32	17,13	5,917	G.Arası	23,881	2	11,940	,280	,756*
	2-4 gün	41	16,00	6,132	G.İçi	10855,359	255	42,570		
	5 gün ve üzeri	185	16,35	6,702	Toplam	10879,240	257			
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarda Huzursuzluk	1-2 gün	32	9,56	4,406	G.Arası	6,183	2	3,092	,166	,848*
	2-4 gün	42	9,07	4,375	G.İçi	4837,469	259	18,677		
	5 gün ve üzeri	188	9,47	4,296	Toplam	4843,653	261			
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı	1-2 gün	31	16,58	5,500	G.Arası	95,034	2	47,517	1,899	,152*
	2-4 gün	41	14,29	5,139	G.İçi	6431,504	257	25,025		
	5 gün ve üzeri	188	15,05	4,888	Toplam	6526,538	259			
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	1-2 gün	31	43,16	14,081	G.Arası	329,131	2	164,565	,884	,414*
	2-4 gün	40	38,83	13,600	G.İçi	47111,104	253	186,210		
	5 gün ve üzeri	185	40,84	13,583	Toplam	47440,234	255			
	Toplam	256	40,80	13,640						

*** $p < ,05$**

Tablo 5.11'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının haftalık internete giriş gününe göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının haftalık internete giriş gün sayısına göre değişmediği gün sayısı farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.12

Öğrencilerin günlük internete giriş süresine göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

Ölçek	Gruplar	<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	1 saat	105	16,32	5,863	G.Arası	4,009	2	2,005	,047	,954*
	2 saat	76	16,58	7,143	G.İçi	10875,231	255	42,648		
	3 saat ve üzeri	77	16,29	6,761	Toplam	10879,240	257			
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlarda Huzursuzluk	1 saat	105	9,24	4,182	G.Arası	5,997	2	2,998	,161	,852*
	2 saat	77	9,48	4,430	G.İçi	4837,656	259	18,678		
	3 saat ve üzeri	80	9,59	4,397	Toplam	4843,653	261			
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlarda Sosyal Kaygı	1 saat	104	14,52	4,367	G.Arası	71,892	2	35,946	1,431	,241*
	2 saat	76	15,78	5,546	G.İçi	6454,646	257	25,115		
	3 saat ve üzeri	80	15,26	5,257	Toplam	6526,538	259			
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	1 saat	104	40,04	11,840	G.Arası	112,669	2	56,335	,301	,740*
	2 saat	75	41,59	14,985	G.İçi	47327,565	253	187,065		
	3 saat ve üzeri	77	41,08	14,632	Toplam	47440,234	255			
	Toplam	256	40,80	13,640						

*** $p < ,05$**

Tablo 5.12'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının günlük internete giriş süresine göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının günlük internete giriş süresine göre değişmediği giriş süresi farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.13

Öğrencilerin not ortalamasına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Kruskal Wallis H testi sonuçları

Puan	Yaş	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	<i>p</i>
Olumsuz Değerlendirme Genel Durumlarda	1-2	12	117,88	596	,742*
	3-4	90	133,43		
	5	156	128,13		
	Toplam	258			
Yeni Durumlarda	1-2	13	98,81	3,444	,179*
	3-4	90	139,11		
	5	159	129,86		
	Toplam	262			
Toplam Sosyal	1-2	13	123,65	,296	,862*
	3-4	90	128,17		
	5	157	132,40		
	Toplam	260			
Olumsuz Değerlendirme	1-2	12	105,71	1,688	,430*
	3-4	90	133,98		
	5	154	127,07		
	Toplam	256			
Olumsuz Değerlendirme Genel Durumlarda	1-2	12	117,88	596	,742*
	3-4	90	133,43		
	5	156	128,13		
	Toplam	258			

****p*<,05**

Tablo 5.13'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının not ortalamasına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının not ortalamasına göre değişmediği not ortalaması farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.14

Öğrencilerin internete giriş amacına göre sosyal kaygı ölçeği puanları Anova testi sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Ölçek	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Olumsuz Değerlerdir Korkusu	amacsız	87	15,60	6,638	G.Arası	122,586	3	40,862	,965	,410*
	sosyal paylaşım ve chat	65	16,40	5,787	G.İçi	10756,654	254	42,349		
	sosyal paylaşım ve chatders	56	16,57	7,068		10879,240	257			
	calismak				Toplam					
	oyun oynamak	50	17,54	6,510						
	Toplam	258	16,39	6,506						
Genel Durumlar Huzursuzluk	amacsız	88	9,28	4,031	G.Arası	81,331	3	27,110	1,469	,223*
	sosyal paylaşım ve chat	67	8,73	3,458	G.İçi	4762,321	258	18,459		
	sosyal paylaşım ve chatders	56	10,34	5,289		4843,653	261			
	calismak				Toplam					
	oyun oynamak	51	9,53	4,518						
	Toplam	262	9,42	4,308						
Yeni Durumlar Sosyal Kaygı	amacsız	88	14,76	5,040	G.Arası	31,262	3	10,421	,411	,745*
	sosyal paylaşım ve chat	67	15,10	4,321	G.İçi	6495,277	256	25,372		
	sosyal paylaşım ve chatders	54	15,11	5,980		6526,538	259			
	calismak				Toplam					
	oyun oynamak	51	15,75	4,812						
	Toplam	260	15,12	5,020						
Toplam Sosyal Kaygı	amacsız	87	39,56	13,671	G.Arası	452,603	3	150,868	,809	,490*
	sosyal paylaşım ve chat	65	40,03	11,395	G.İçi	46987,631	252	186,459		
	sosyal paylaşım ve chatders	54	41,74	16,473		47440,234	255			
	calismak				Toplam					
	oyun oynamak	50	42,96	12,954						
	Toplam	256	40,80	13,640						

****p*>,05**

Tablo 5.14'de öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının internete giriş amacına göre karşılaştırılması verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal kaygı ölçeği puanlarının internete giriş amacına göre değişmediği amaçlar farklı olsa da öğrencilerin benzer düşünce ve davranışlara sahip olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6.1

İnternet bağımlılığı ölçeği ile sosyal kaygı ölçeği puanlarının karşılaştırılması korelasyon testi sonuçları

		Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	Genel Durumlarda Huzursuzluk	Sosyal Kaygı	Toplam Sosyal Kaygı
İnternet	p	,040	,045	,060	,051
Bağımlılığı	r	,524	,464	,334	,417
Ölçeği	n	258	262	260	256
Olumsuz	p	1	,600**	,614**	,893**
Değerlendirilme	r		,000	,000	,000
Korkusu	n		258	256	256
Genel	p		1	,598**	,824**
Durumlarda	r			,000	,000
Huzursuzluk	n			260	256
	p			1	,851**
Sosyal Kaygı	r				,000
	n				256

***p<,05**

Tablo 6.1'de İnternet bağımlılığı ölçeği ile sosyal kaygı ölçeği puanlarının karşılaştırılması pearson korelasyon testi sonuçları verilmiştir. İnternet bağımlılığı ölçeği puanları ile toplam sosyal kaygı ölçeği puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin internet bağımlılık ölçeği puanları arttıkça sosyal kaygı ölçeği puanları da artmaktadır. Bu durum internet bağımlılığı ile toplam sosyal kaygı arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Alt boyutlara ayrı ayrı bakıldığında internet bağımlılığı ölçeği puanları ile olumsuz değerlendirilme korkusu, genel durumlarda huzursuzluk ve toplam sosyal kaygıda pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu, sosyal kaygı alt boyutu ile ise pozitif yönlü fakat anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

5.BÖLÜM

TARTIŞMA

İnternet, bilgi alışverişi, akademik araştırma, eğlence, iletişim ve ticaret için yaygın olarak tanınan bir kanaldır. Gençler arasında internet bağımlılığının yaygınlığı giderek artan bir endişe haline gelmiştir. İnternet araçlarının aşırı kullanımı psikolojik sıkıntı ve sosyal etki yaratmaktadır. Buna dayanarak yapılan çalışmada ergenlik döneminde olan, 9, 10 ve 11. sınıfta öğrenim gören 262 öğrencide internet bağımlılığı ile sosyal kaygı arasındaki ilişkiyi değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Young internet bağımlılığı sonuçları ile sosyo-demografik özellikler karşılaştırıldığında yaş, cinsiyet, okuduğu sınıf, yaşadığı yer, kardeş sayısı, anne ve babanın eğitim durumu ile medeni durumları, ailenin aylık gelir düzeyi ve okuldaki başarı notu bilgilerinden hiç biri ile istatistiksel anlamlı bir ilişki göstermemiştir ($p>0,05$). Bu bulgulara benzer şekilde Tanrıverdi (2012) internet bağımlılık ölçeğinden alınan puan ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma bulmamıştır. Bu araştırma sonuçları bu bulguyu destekler şekilde sınıf değişkeni internet bağımlılığı düzeylerinde farklılaşmaya yol açmamıştır. Yılmaz (2016) ailelerin gelir durumuna göre problemlerli internet kullanımı puanlarının farklılaşmadığını tespit etmiştir. Zorbaz (2013) lise öğrencilerinin problemlerli internet kullanımının aile gelirine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu araştırma sonucunda bu bulguyu destekler niteliktedir. Ailenin gelir durumu internet kullanımında farklılaşmaya yol açmamıştır. Dikme (2014) internet bağımlılığı düzeyleri arasında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılaşma tespit etmemiş, Durkee ve ark. (2012) erkeklerin bilgisayar oyunları ile, kadınların ise sosyal ağlarla daha fazla

ilgilendikleri görülmüştür. Dalgacı (2016) ise farklı olarak cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde gruptaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Literatür değerlendirildiğinde farklı sonuçlar ile karşılaşmakta mümkündür. Üniversite öğrencilerinin cinsiyete, yaşa, öğrenim yılına ve konut statüsüne göre değişen derecelerde İnternet bağımlılığı, psikolojik sıkıntı ve depresyon gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu çalışmaya göre hem kadın (%47,7) hem de erkek (%44,5) katılımcıların yarısına yakın kısmının “sık sık problemlili internet kullanımına sahip” yani en ileri düzeydeki internet bağımlılığı olduğu görülmüştür. Cinsiyet ve internet bağımlılığı arasında $p < 0,001$ düzeyinde anlamlı ilişki saptanmıştır. Ayrıca psikolojik stres bozukluğu ve depresyon konusunda da internet bağımlılığı ile pozitif yönde bir korelasyon olduğu anlaşılmıştır (Uddin, 2016). Oskembay ve arkadaşları (2016) ergenlerin yaşı ile internet bağımlılığı arasında pozitif korelasyon saptamıştır. Bu durum özellikle 15-16 yaş grubunda olan erkeklerde en yüksek düzeyde tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığın en yüksek derecesini gösterdiği bu grup daha büyük bir bağımsızlık düzeyi elde ettikleri ve boş zamanlarının ve sosyal faaliyetlerin ebeveynleri tarafından daha az kontrol edildiği düşüncesi sonucu ortaya çıktığı düşünülmektedir. Yaptığımız çalışma da bu yaş grubunu içermesine karşın benzer bir sonuç elde edilmemiştir. Yılmaz (2016) erkeklerin kızlara göre problemlili internet kullanım düzeyleri daha yüksek bulmuştur. Bu bulguya benzer destekler nitelikte Kelleci ve arkadaşları (2009) da benzer şekilde lise öğrencilerinin interneti kullanım süresinin erkeklerde fazla olduğunu bulgulamıştır. Tüm bu sonuçlar internet kullanımında sosyo demografik faktörlerin etkili olabileceğini göstermiştir. Beyatlı (2012) da benzer şekilde erkeklerin kız öğrencilere kıyasla internet bağımlılığı ölçeceği puanlarını yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır Gürcan (2010) erkeklerin internet kullanım problemlilerini kız öğrencilerden daha yüksek bulmuştur. Yine Çoban (2013) erkek öğrencilerin internet kafelerde, internete daha rahat ulaşabilmeleri, erkeklerde bayanlara nazaran bağımlılığın daha fazla olmasına sebep olmaktadır. Zorbaz (2013) erkeklerin problemlili internet kullanımı düzeyinin kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu araştırmada da cinsiyet göre internet bağımlılık düzeyleri farklılaşmaktadır.

Diğer araştırmalardan farklı olarak Kız öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği puanları erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Bunun sebebinin araştırmanın özel okul örnekleminde yapılmış olması ve son dönemde internetin oyun dışında sosyal medya ağlarının yaygınlaşması sonucu kızların bu ortamlarda daha fazla bulunma isteğinden kaynaklanmış olabilir. Bu yorumu destekler nitelikte Gürcan (2010) okul türünün problemlili internet kullanımında yordayıcı bir değişken olduğunu belirtmiştir. Toraman (2013) aile aylık gelir durumu değişkeni açısından internet bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğunu, Cao ve ark. (2011) ailesinin ekonomik durumu yüksek olan öğrencilerde problemlili internet kullanıcı prevalansının daha yüksek olduğunu tespit ederken Dalgacı (2016) ailenin aylık geliri değişkenine göre incelendiğinde geliri 1001-1500 TL olanların lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Alaçam (2012) ailelerinin gelir düzeyleri açısından internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Literatürdeki farklı sonuçlar dikkate alındığında bu araştırma da aile geliri internet bağımlılık durumunda anlamlı bir farklılığa yol açmamıştır. İnternet kullanım alışkanlıkları ve internet bağımlılığı puanı ilişkisi değerlendirildiğinde de internete bağlanma aracı, bağlanma yeri, haftalık çevrim içi olunan gün sayısı, günlük çevrim içi olunan saat miktarı, interneti kullanım amacı faktörleri ile istatistiksel anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Carbonell ve arkadaşları (2018), yeni nesil akıllı cep telefonu kullanımının problemlili internet kullanımı ile ilişkili olduğunu, teknolojik bağımlılıkların sosyal ve kültürel değişimlerle etkilendiğini ortaya koymuştur. Bu durumu, akıllı telefon kullanım yaşının 14-19 yaş aralığındaki yoğunlaşması ile de ilişkilendirmiştir. Literatürdeki bu çalışmaların aksine bu çalışmada sosyo-demografik faktörler ya da internet kullanım alışkanlıkları ile istatistiksel anlamlı ilişki tespit edilmemiştir. Bu durumun alt gruplar arası dağılımların eşit dağılım göstermemesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının cinsiyetlerine göre yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutunda erkekler lehine anlamlı bir farklılık görülürken olumsuz değerlendirilme korkusu, genel durumlarda huzursuzluk, toplam sosyal kaygı alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Kız

öğrencileri erkeklere göre daha yüksek yeni durumlarda sosyal kaygı yaşamaktadırlar. Kızların yeni durumlara ilişkin ortama uyma ve katılmaya ilişkin olarak kaygı duydukları yorumu yapılabilir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında Mazalin'in çalışmasında (2004) internet kullanımı ile sosyal kaygı ilişkisi değerlendirilmiştir. Buna göre erkeklerin daha fazla internet kullandığı ve bununla birlikte sosyal kaygı düzeylerinin de daha yüksek olduğu görülmektedir. Bir başka çalışmada akıllı telefon kullanım alışkanlıklarını kaydeden bir uygulamanın 127 Android telefona yüklenmesi ile değerlendirme yapılmıştır. Buna göre daha az telefonu ile meşgul olan (daha az SMS alan, daha az fotoğraf çeken vb) kişilerin sosyal kaygılarının daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmıştır (Gao ve ark, 2016).

Öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının yaşlarına göre genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Toplam sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Söz konusu farklılığın toplam ölçek ile olumsuz değerlendirilme korkusu ve yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutunda 15 yaş ile 16 ve 17 yaşındaki gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. 15 yaşındaki öğrencilerin en düşük düzeyde sosyal kaygı yaşadığı görülürken 16 yaşındakilerin yüksek sosyal kaygı 17 yaşındakilerin ise daha yüksek sosyal kaygı yaşadıkları görülmüştür. Yaş yükseldikçe sosyal kaygı puanlarının da arttığı tespit edilmiştir.

Literatür değerlendirildiğinde sosyal kaygının en yoğun olarak 15 yaş döneminde yaşandığı ve başlangıç yaşının da ülkemizde 13-24 arası olduğu tespit edilmiştir (Ümmet, 2007). Eriş 'in tez çalışmasına göre (2014) 16-17 yaş grubundan oluşan ergenleri içeren benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeylerinin değerlendirildiği çalışmada yaşanan yer değişkeni, sosyo-ekonomik düzey, anne-babanın birliktelik durumu, okul başarısı, yaş ve cinsiyetin sosyal kaygı düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Eriş 'in tez çalışma bu yönü ile yaptığımız çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Sosyal kaygı ile cinsiyetin karşılaştırıldığı 12-14 yaş grubunu içeren bir çalışmada kızlarda %6,6 oranıyla erkeklerden (%2,8) daha fazla sosyal kaygı görüldüğü anlaşılmıştır (Jose ve ark, 2012). Ergen olarak nitelendirilen

ancak geniş bir yaş grubunu (14-24 yaş) içeren bir başka çalışmada da yine benzer şekilde kızlarda erkeklerden daha fazla sosyal kaygı görüldüğü anlaşılmıştır (Mehtalia, 2004).

Öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının sınıflarına göre genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Toplam sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Söz konusu farklılığın toplam ölçek ile olumsuz değerlendirme korkusu ve yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutunda 9. Sınıfta okuyan öğrenciler ile 10. sınıf ve 11. Sınıfta okuyan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. 9. Sınıfta okuyan öğrencilerin en düşük düzeyde sosyal kaygı yaşadığı görülürken 10. sınıfta okuyanların yüksek sosyal kaygı 11. Sınıfta okuyanların ise daha yüksek sosyal kaygı yaşadıkları görülmüştür. Sınıf düzeyi yükseldikçe sosyal kaygı puanlarının da arttığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının kardeş sayısına göre genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Toplam sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, yeni durumlarda sosyal kaygı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Söz konusu farklılığın genel durumlarda huzursuzluk alt boyutunda tek çocuk olan grupla 2 kardeş ve 3 kardeş arasında olan grup arasında olduğu ve tek çocuk olan grubun daha yüksek sosyal kaygı yaşadığı tespit edilmiştir. Bu bulguya benzer şekilde Çakmak (2007) çalışmasında bir kardeşe sahip olup olmama gibi değişkenleri ilişkisel olarak ele almış ama anlamlı bir fark bulamamıştır. Bu durum çalışmamızı destekler niteliktedir. Aydın (2016) çalışmada kardeş sayısı değişkeni ile sınav kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulmamıştır. Yine öğrencilerin okuduğu bölüm değişkenine göre çalışmada sınav kaygısı ile okuduğu bölüm arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Bu durum bireyin hayatını etkileyen farklı ihtiyaçlar ve stres kaynaklar nedeniyle hayatın farklı dönemlerinde görülebilmektedir. Örneğin bireyin evlilik ya da boşanma durumuna, sevdiği birini kaybetmesine de bağlı olarak

yaş, cinsiyet gibi faktörler dışında bir artış ya da azalması söz konusu olabilir. Ümmet ve ekibinin (2007) 527 üniversite öğrencisini dahil ettiği çalışmada yaş ile birlikte sosyal kaygının azaldığı görülmüştür. Ayrıca annenin eğitim düzeyinin yükselmesi ile birlikte sosyal kaygının da arttığı tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların üniversite düzeyinde ve daha bilinçli, hayata giriş eşiğinde olmadığı stres ile birlikte anne ve babanın eğitim düzeyi ile birlikte artış gösterebilecek beklentiler sosyal kaygıya neden oluyor olabilir. Yaptığımız çalışmadaki öğrencilerin yaşları daha küçük olduğundan ailelerinin eğitim düzeyinden etkilenmemiş olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin sosyal kaygı ölçeği puanlarının ebeveynlerinin medeni durumlarına, anne ve baba eğitim, ailenin toplam geliri internete giriş aracı ve yeri, internete giriş süresi, not ortalaması ve internete giriş amacına göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu duruma benzer şekilde Çetin (2017) öğrencilerin kaygısı puanlarının anne yaşama, anne ve baba birliktelik, anne eğitim, anne meslek, baba meslek, aile gelir durumu, değişkenlerine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında genel kaygı ve hiçbir alt boyutta anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yalçinkaya (2011)'de çalışma bulgularına benzer şekilde öğrencilerin anne babalarının eğitim düzeyleri ve maddi durumları ile öğrencilerin kaygısı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Çalışmanın bu sonucu desteklememesi örneklem büyüklüğü ve homojenliği ile açıklanabilir. Tekbaş (2009) anne eğitiminin kaygıda etkili olmadığını tespit etmiştir. Farklı olarak ise Kayapınar (2006) Afyonkarahisar'da yaptığı çalışmada ilköğretim öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyi yükseldikçe kaygı düzeylerinin azaldığını ortaya koymuştur. Ünal (2006) Ankara il merkezinde yürüttüğü çalışmada eve giren gelir miktarı ile kaygı ilişkisiz bulunmuştur.

İnternet bağımlılığı ölçeği puanları ile toplam sosyal kaygı ölçeği puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin internet bağımlılık ölçeği puanları arttıkça sosyal kaygı ölçeği puanları da artmaktadır. Bu durum internet bağımlılığı ile toplam sosyal kaygı arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Alt boyutlara ayrı ayrı bakıldığında internet bağımlılığı ölçeği puanları ile olumsuz değerlendirilme korkusu, genel durumlarda huzursuzluk

ve toplam sosyal kaygıda pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu, sosyal kaygı alt boyutu ile ise pozitif yönlü fakat anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Weinstein ve Dannon (2015) çalışmasına göre 120 üniversite öğrencisi (60 erkek, 60 kadın) internet bağımlılığı ve sosyal kaygının korelasyonu açısından değerlendirilmiş ve çalışma sonucunda $p < 0,001$ düzeyinde pozitif yönde korelasyon tespit edilmiştir. Ergenlerde problemlili internet kullanımının sosyal kaygı ve yalnızlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki gösterdiği (Caplan, 2002), buna ek olarak problemlili internet kullanım gösteren ergenlerin göstermeyenlere kıyasla diğer bireylerle sosyal ilişkilerinin daha zayıf olduğu tespit edilmiştir (Milani, Osualdella ve Di Blasio, 2009). Yaptığımız çalışma bulguları literatürle uyum göstermektedir.

6.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1.Çalışma sonucunda ortaöğrenim düzeyindeki ergenlerin internet kullanımının bağımlılık düzeyinde olmadığı, sosyal kaygı düzeylerinin de benzer şekilde yüksek olmadığı görülmüştür. Ancak internetin yaygınlaştığı zaman zaman ise öğrencilerin internet başında kontrollerini kaybedecek kadar zaman geçirdiği bilinen bir olgudur. Bu sebeple öğrencilere internetin doğru kullanımıyla ilgili seminerler verilmeli bu konuda bilinçlendirilmelidir.

2.İnternet kullanımının oldukça yoğun ve sık olmasına karşın bağımlılık düzeyinde bulunmaması kullanım amaçlarına, günlük çevrimiçi geçirilen saatler gibi faktörlerle ilişkili olabileceğini düşündürmüştür. Ancak istatistiksel anlamlı bir korelasyon görülmemesi nedeniyle bu durumun daha geniş kitleler ile sorgulanması uygun olacaktır.

3.Araştırmanın ana hipotezi olan internet kullanımı ile sosyal kaygının birbirini etkilediği ifadesini destekler bulgular elde edilmiş olup internet bağımlılığı arttıkça sosyal kaygının da arttığı sonucuna varılmıştır. Bu sebeple öğrencilerin internet kullanımlarının ölçülü ve bilinçli olması için ebeveynlerin kontrollü disiplinli yaklaşımları için bilgilendirilmesi, öğrencilerinde oto kontrollerini sağlaması için farklı pozitif davranışlara yöneltilmesi yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

- Aboujaoude E. (2010). Problematic Internet use: an overview. *World Psychiatry*. 9(2):85-90.
- Achenbach TM, Becker A, Döpfner M, Heiervang E, Roessner V, Steinhausen H, Rothenberger A. (2008). Multicultural assessment of child and adolescent psychopathology with ASEBA and SDQ instruments: Research findings, applications, and future directions. *J Child Psychol Psychiatry*. 49(3):251–275.
- Alavi SS, Alaghemandan H, Maracy MR, et al. (2010). Impact of addiction to Internet on a number of psychiatric symptoms in students of Isfahan universities, *Int J Prev Med*. 3:122-127.
- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders – Text Revision (DSM-IV-TR)*. Washington, DC: American Psychiatric Association
- Andersson G, Titov N. (2014). Advantages and limitations of Internet-based interventions for common mental disorders. *World Psychiatry*. 13(1):4-11. doi:10.1002/wps.20083.
- Ayas T., Horzum B., M. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39).
- Aydın, A. ve Tekinsav-Sütcü, S. (2007). Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeğinin (ESKÖ) geçerlilik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(2), 79-89.
- Aydın, E. (2016). *Üniversite Giriş Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Sınav Kaygılarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi* ,yayınlanmış yüksek lisans tezi ,Nişantaşı Üniversitesi

- Bayhan P., Işıtan S. (2010). *Ergenlik döneminde ilişkiler: Akran ve romantik ilişkilere genel bakış*. Aile ve Toplum, Yıl: 11 Cilt: 5 Sayı: 20 ISSN: 1303-0256.
- Bergmann W, Hüther G. (2006). *Computersüchtig: Kinder im Sog der Modernen Medien*. Düsseldorf, Germany: *Walter Verlag*
- Blos P. (1966). *On Adolescence: Psychoanalytic Interpretation*. Reissue edition. New York, NY: Free Press.
- Bremer J. The internet and children: advantages and disadvantages. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am*. 2005 Jul;14(3):405-28.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic internet use and psychosocial well-being: Development of a theory-based cognitivebehavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior*, 18, 553-575
- Carbonell X, Chamarro A, Oberst U, Rodrigo B, Prades M. (2018). Problematic Use of the Internet and Smartphones in University Students: 2006–2017. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 15, 475; doi:10.3390/ijerph15030475
- Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J. and Tao, F. (2011). Problematic internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction, *BMC Public Health*, 11, 802.
- Cash H, Rae CD, Steel AH, Winkler A. (2012). Internet Addiction: A Brief Summary of Research and Practice. *Current Psychiatry Reviews*. 8(4):292-298. doi:10.2174/157340012803520513.
- Chang FC., Chiu CH., Lee CM., Chen PH., Miao NF. (2014). Predictors of the initiation and persistence of internet addiction among adolescents in Taiwan. *Addict Behav*. 39(10):1434-40
- Chartier MJ, Walker JR, Stein MB. (2003). Considering comorbidity in social phobia. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*. 38:728–34.
- Coiera E. (2000). Information Economics and the Internet. *Journal of the American Medical Informatics Association* : JAMIA. 7(3):215-221.

- Çakmak, G. H. (2007). *Sınav Kaygısı Ümraniye İlçesi Farklı Tür Liselerde Okuyan Lise Son Sınıfı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Çelik B., Ç., Odacı H. (2011). *Kendilik algısı ve benlik saygısının problemlili internet kullanımı üzerindeki yordayıcı rolü*. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ- Turkey.
- Çetin, M. (2017). *Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Ve Sosyal Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, yayımlanmamış yüksek lisans tezi Nişantaşı Üniversitesi ,İstanbul
- Çoban, R.. (2013). *Lise öğrencilerinde dindarlık ve sanal bağımlılık arasındaki ilişki üzerine bir araştırma (Burdur Gölhisar Örneği)* yayımlanmamış yüksek lisans tezi Süleyman Demirel Üniversitesi ,Isparta.
- Dalgacı F. N. (2016) *Lise öğrencilerinde yeme tutumlarının ve internet bağımlılığının bazı değişkenler açısından incelenmesi* ,yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi,İstanbul.
- Davis A., R (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior* 17;187-195.
- Dell'Osso B, Hadley S, Allen A, Baker B, Chaplin WF, Hollander E. (2008). Escitalopram in the treatment of impulsive-compulsive internet usage disorder: an open-label trial followed by a double-blind discontinuation phase. *J Clin Psychiatry*. 69:452–456.
- Dikme, E. (2014). *Meslek lisesi öğrencilerinin internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi*. yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Doğan H., Işıklar A., Eroğlu E., S. (2008). *Ergenlerin problemlili internet kullanımının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. KKEFD Sayı: 18
- Durkee, T., Kaess, M., Carli, V., Parzer, P., Wasserman, C., Floderus, B., vd. (2012). Prevalence of pathological internet use among adolescents in

- Europe: demographic and social factors, *Addiction*, 107(12), 2210-2222.
- Eriş Y. (2013). *Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeylerinin incelenmesi*. TC. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı yayınlanmamış yüksek lisans tezi , İzmir
- Esen, E. (2010). *Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi*,yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Faraci P, Craparo G, Messina R, Severino S. (2013). Internet Addiction Test (IAT): Which is the Best Factorial Solution? Eysenbach G, ed. *Journal of Medical Internet Research*. 15(10):e225. doi:10.2196/jmir.2935.
- Feehan M, McGee R, Raja SN, Williams SM. (1994). DSM-III-R disorders in New Zealand 18–year-olds. *The Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*. 28:87–99.
- Ford T, Goodman R, Meltzer H. (2003). The British Child and Adolescent Mental Health Survey 1999: the prevalence of DSM-IV disorders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*. 42:1203–11.
- Gao Y, Li A, Zhu T, Liu X, Liu X. (2016). How smartphone usage correlates with social anxiety and loneliness. *PeerJ* 4:e2197; DOI 10.7717/peerj.2197
- Gürçan, N. (2010). *Ergenlerin problemleri internet kullanımları ile uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*,yayınlanmamış yüksek lisans tezi Selçuk Üniversitesi,Konya
- Graovac M. (2010). Adolescent u obitelji. *Med Fluminensis*. 46(3):261–266.
- Grant BF, Stinson FS, Hasin DS, Dawson DA, Chou SP, Ruan WJ, et al. (2005). Prevalence, correlates, and comorbidity of bipolar I disorder and axis I and II disorders: results from the National Epidemiologic

Survey on Alcohol and Related Conditions. *Journal of Clinical Psychiatry*. 66:1205–15

Green SM, Lockhart E, Marhefka SL. (2015). *Advantages and Disadvantages for Receiving Internet-Based HIV/AIDS Interventions at Home or at Community Based Organization*. *AIDS care*. 27(10):1304-1308. doi:10.1080/09540121.2015.1051503.

Griffiths, M. Does internet and computer "addiction" exist? Some case study evidence, *Cyberpsychology and Behavior* 2000; 5,211-218.

Gönül A., S. (2002). Patolojik İnternet Kullanımı. *Symposium* 40 (3): 105-110.

Günüç S., Kayri M. (2010). Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik-güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 39: 220-232

Ha JH, Kim SY, Bae SC, et al.(2007). Depression and Internet addiction in adolescents. *Psychopathology*. 40:424-430.

Jang K., S., Hwang Y., S., Choi Y., J. (2008). İnternet addiction and psychiatric symptoms among korean adolescents. *Journal of School Health d March*. Vol. 78, No. 3.

Jung J, Kim Y, Lin W, Cheong PH. (2005). The influence of social environment on Internet connectedness of adolescents in Seoul, Singapore and Taipei. *New Media Soc*.7(1):64–88.

Juneja R, Sethi SR. (2015). Internet Addiction, Emotional Intelligence and Anxiety in Youth. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(6): 129-137.

Katzelnick DJ, Kobak KA, DeLeire T, Henk HJ, Greist JH, Davidson JR, et al. (2001). Impact of generalized social anxiety disorder in managed care. *The American Journal of Psychiatry*. 158:1999–2007.

Kayapınar E. (2006) *Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sınavı’na Hazırlanan İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi* (yayınlanmamış yüksek lisans tezi).

- Kelleci, M., Güler, N. , Sezer, H. ve Gölbaşı Z. (2009). Lise öğrencilerinde internet kullanma süresinin cinsiyet ve psikiyatrik belirtiler ile ilişkisi. *Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 8(3). ss.223-230.
- Kessler RC, Chiu WT, Demler O, Merikangas KR, Walters EE. (2005). Prevalence, severity, and comorbidity of 12-month DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of General Psychiatry*. 62:617–27.
- Kessler RC, Berglund P, Demler O, Jin R, Merikangas KR, Walters EE. (2005). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of General Psychiatry*. 62:593–602
- Kır İ., Sulak Ş. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 13(51):150-167.
- Kratzer S, Hegerl U. (2008). Is “internet addiction” a disorder of its own?—a study on subjects with excessive internet use [in German]. *Psychiatrische Praxis*. 35:80-83.
- Kutlu, M., Savcı M., Demir, Y. ve Aysan, F. (2016). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17, 69-76.
- Liberatore KA, Rosario K, Colón-De Martí LN, et al. (2011). Prevalence of Internet addiction in Latino adolescents with psychiatric diagnosis. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 14:399-402.
- Magee WJ, Eaton WW, Wittchen HU, McGonagle KA, Kessler RC. (1996). Agoraphobia, simple phobia, and social phobia in the National Comorbidity Survey. *Archives of General Psychiatry*. 53:159–68.
- Marks IM, Gelder MG. (1965). A controlled retrospective study of behaviour therapy in phobic patients. *The British Journal of Psychiatry*. 111:561–73

- Mazalin, D. ve Moore, S. (2004). Internet Use, Identity Development and Social Anxiety Among Young Adults. *Behaviour Change*. 21(2), 90-102.
- Michail M, Birchwood M. (2009). Social anxiety disorder in first-episode psychosis: incidence, phenomenology and relationship with paranoia. *British Journal of Psychiatry*. 195:234–41.
- Milani, L., Osualdella, D., & Di Blasio, P. (2009). Quality of interpersonal relationships and problematic internet use in adolescence. *Cyberpsychology & Behavior*, 12(6), 681-684.
- Morahan-Martin J. (2007). *Internet use and abuse and psychological problems*. In: Joinson AN, McKenna KYA, Postmes T, Reips UD, editors. *The Oxford Handbook of Internet Psychology*. New York, NY: Oxford University Press; pp. 331–345.
- Morrison CM, Gore H. (2010). The relationship between excessive Internet use and depression: a questionnairebased study of 1,319 young people and adults. *Psychopathology*. 43:121-126.
- Nalwa K, Anand AP. (2003). Internet addiction in students: A cause of concern. *Cyberpsychol Behav*. 6(6):653–656. doi: 10.1089/109493103322725441.
- Oskembay F, Kalymbetova E, Tolegenova A, Kabakova M, Bakiyeva S, Nugmanova S. (2015). Addictive behavior among adolescents. *Procedia Soc Behav Sci*. 16;171:406–411. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.01.140.
- Price A. (1997). Benefits of the Internet. *The British Journal of General Practice*. 47(423):664.
- Pruitt, D. (2000). *Your Adolescent: Emotional, Behavioral, and Cognitive Development from Early Adolescence Through the Teen Years*. New York: Harper

- Ryan JL, Warner CM. (2012). Treating Adolescents with Social Anxiety Disorder in Schools. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am.* 21(1):105-ix. doi:10.1016/j.chc.2011.08.011.
- Rietmeijer CA, Bull SS, McFarlane M, Patnaik JL, Douglas JM Jr.(2003). Risks and benefits of the internet for populations at risk for sexually transmitted infections (STIs): results of an STI clinic survey. *Sex Transm Dis.* 30(1):15-9.
- Saisan J, Smith M, Robinson L, Segal J. Help Guide. (2012). Apr, [2017-03-24]. Internet and computer addiction: Signs, symptoms and treatment https://web.archive.org/web/20140918092641/http://www.helpguide.org/mental/internet_cybersex_addiction.htm webcite.
- Şahin D., Aydın A., Şimşek N., (2012). Cabar D., H. Yaşlılık, depresyon ve hemşirelik. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi.* 3(1):38-41.
- Sanders RA. (2013). Adolescent psychosocial, social, and cognitive development. *Pediatr Rev.* 34(8):354–358. doi: 10.1542/pir.34-8-354.
- Simon NM, Otto MW, Wisniewski SR, Fossey M, Sagduyu K, Frank E, et al. (2004). Anxiety disorder comorbidity in bipolar disorder patients: data from the first 500 participants in the Systematic Treatment Enhancement Program for Bipolar Disorder (STEP-BD) *The American Journal of Psychiatry.* 161:2222–9.
- Smith K. (2013). *A Brief History of NCBI's Formation and Growth.* In: *The NCBI Handbook [Internet].* 2nd edition. Bethesda (MD): National Center for Biotechnology Information (US); 2013-
- Stein MB, McQuaid JR, Laffaye C, McCahill ME. (1999). Social phobia in the primary care medical setting. *The Journal of Family Practice.* 48:514–9.
- Tam P, Walter G. (2013). Problematic Internet use in childhood and youth: Evolution of a 21st century affliction. *Australas Psychiatry.* 21(6):533–536

- Tanrıverdi, S. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi*. yayınlanmamış yüksek lisans tezi ,Yüzüncü Yıl Üniversitesi , Van.
- Tekbaş, S. (2009). Edirne merkez ilçe’de ilköğretim son sınıf öğrencilerinde ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı (oks) Ve lise son sınıf öğrencilerinde öğrenci seçme sınavı (öss) Sınav kaygısı ve etkileyen etmenler, yayınlanmamış yüksek lisans tezi , Trakya Üniversitesi,Edirne
- Teo S., H., T., Lim K., G., V. (2000). Gender differences in internet usage and task preferences. *Behaviour and Information Technology*, 19(4): 283
- Wildt BT, Putzig I, Zedler M, et al. (2007). Internet dependency as a symptom of depressive mood disorders [in German]. *Psychiatr Prax.* 34(suppl 3):S318-S322.
- Toraman, M. (2013). *İnternet bağımlılığı ve sosyal ağ kullanım düzeylerinin ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarıları ile ilişkisinin incelenmesi*. yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi , Elazığ.
- Turk CL, Heimberg RG, Orsillo SM, Holt CS, Gitow A, Street LL, et al. (1998). An investigation of gender differences in social phobia. *Journal of Anxiety Disorders.* 12:209–23.
- Uddin S, Mamun A, Iqbal M, Nasrullah M, Asaduzzaman M, Sarwar S, Amran S. (2016). Internet addiction disorder and its pathogenicity to psychological distress and depression among university students: A cross-sectional pilot study in Bangladesh. *Psychol.* 01;7(8):1126–1137. doi: 10.4236/psych.2016.78113. <http://dx.doi.org/10.4236/psych.2016.78113>.
- Ümmet, D. (2007). *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Kaygının Cinsiyet Rollerini ve Aile Ortamı Bağlamında İncelenmesi*. yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi,İstanbul

- Ünal A. (2006) *OKS'ye Hazırlanan Öğrencilerin Sınav Kaygıları İle Benlik Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi 2006.
- Van Ameringen M, Mancini C, Farvolden P. (2003). The impact of anxiety disorders on educational achievement. *Journal of Anxiety Disorders*. 17:561–71.
- Wittchen, H. U. (2000) The many faces of social anxiety disorder *International Clinical Psychopharmacology* 2000, 15 (suppl):S7-S12
- Yalçinkaya N., (2011). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları İle Sınav Kaygısı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi , Niğde.
- Yen JY, Ko CH, Yen CF, et al. (2007). The comorbid psychiatric symptoms of Internet addiction: attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD), depression, social phobia, and hostility. *J Adolesc Health*. 41:93-98.
- Yen CF, Ko CH, Yen JY, et al. (2009). Multi-dimensional discriminative factors for Internet addiction among adolescents regarding gender and age. *Psychiatry Clin Neurosci*. 63:357-364
- Yılmaz, S. (2016). *Ortaöğretim öğrencilerinin dindarlık düzeyi ile problemleri internet kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi ,Çanakkale
- Young KS. (1998). *Caught in the net*. New York, NY: John Wiley Sons;
- Wei HT, Chen MU, Huang PC, Bai YM. (2012). The association between online gaming, social phobia, and depression: an internet survey. *BMC Psychiatry*. 12:92
- Weinstein A, Dorani D, Elhadif R, Bukovza Y, Yarmulnik A. (2015). Internet addiction is associated with social anxiety in young adults. *Annals of Clinical Psychiatry*. 27(1): 2-9

- Whisman MA, Sheldon CT, Goering P. (2000). Psychiatric disorders and dissatisfaction with social relationships: does type of relationship matter? *Journal of Abnormal Psychology*. 109:803–8.
- Wittchen HU, Fuetsch M, Sonntag H, Muller N, Liebowitz M. (1999). Disability and quality of life in pure and comorbid social phobia: findings from a controlled study. *European Psychiatry*. 14:118–31.
- World Health Organization. (1992). *The ICD-10 Classification of Mental and Behavioural Disorders: Clinical Description and Diagnostic Guidelines*. Geneva: World Health Organization;
- Zorbaz, O (2013). *Lise Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımının Sosyal Kaygı ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi*,yayınlanmamış yüksek lisans tezi,Hacettepe Üniversitesi Ankara.

EKLER

Ek-1: Sosyo-Demografik Form

SOSYO-DEMOGRAFİK FORM

1. Cinsiyetiniz: Erkek () Kız ()
2. Yaşınız:
3. Sınıf: 9. Sınıf () 10. Sınıf () 11. Sınıf ()
4. Yaşadığınız yer:
 - Anne ve/veya baba ile birlikte ()
 - Akraba yanında ()
 - Öğrenci yurdunda ()
5. Kardeşiniz var mı? Varsa sayısı.
Yok () Bir tane () İki tane () Üç veya daha fazla ()
6. Annenizin eğitim durumu:
 - Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
7. Babanızın eğitim durumu:
 - Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
8. Ailenizin aylık toplam gelir düzeyi ne kadardır?
 - 1599-2500 ()
 - 2501-3500 ()
 - 3500 – 5000 ()
 - 5001 ve üstü ()
9. İnternet ve Bilgisayar kullanır mısınız? Evet () Hayır ()
10. İnternete En çok hangi araç ile bağlanırsınız?
 - Cep telefonu () Tablet () PC () Oyun Konsolu () Diğer
11. İnternete Bağlanma yeriniz?
 - Ev () İnternet Kafe () Okul () Diğer
12. İnternete Bağlanma (online kalma) süreniz haftada kaç gün?
13. İnternete Bağlanma (online kalma) süreniz günde kaç saat?
14. İnterneti en sık hangisi için kullanırsınız?
 - Amaçsızca dolaşmak (websurf) için ()
 - Sosyal paylaşım ve chat (msn,facebook vs.) için ()
 - Ders Çalışmak için ()
 - Oyun Oynamak (online,RPG,FPS vs.) için ()
 - Video İzlemek (youtube,dailymotion vs.) için ()
 - E-postama bakmak (Hotmail,gmail,mynet vs.) için ()
 - Diğer
15. Okuldaki başarı ortalamanız kaçtır?
 - 1-2 () 3-4 () 5 ()

Ek-2: Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği

İnternet bağımlılığı düzeyini belirlemek için, Dr. Kimberly Young'ın İnternet Bağımlılığı Testi'nden Çakır tarafından Türkçeleştirilen aşağıdaki şekilde bir ölçek kullanılacaktır:

İnternet Bağımlılık Düzeyi	Tanımlayıcı Eşdeğeri
1	Nadiren
2	Ara sıra
3	Sıklıkla
4	Çoğu zaman
5	Her zaman

	1	2	3	4	5
1- Ne sıklıkla planladığınızdan daha fazla süre internette kalıyorsunuz?					
2- Ne sıklıkla internette kalmak için günlük ev işlerini ihmal edersiniz?					
3- Ne sıklıkla arkadaşlarınızla birlikte olmak yerine interneti tercih edersiniz?					
4- Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?					
5- Ne sıklıkla bir işe başlamadan önce e-postanızı (e-mail) denetlersiniz?					
6- Ne sıklıkla okula devamınız internetten dolayı olumsuz etkilenir?					
7- Herhangi biri internette ne yaptığınızı sorduğunda ne sıklıkla kendinizi savunur ve ne yaptığınızı gizlersiniz?					
8- Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikâyet eder?					
9- Ne sıklıkla okuldaki ders notlarınız ve ödevleriniz internette kalma sürenizden olumsuz yönde etkilenir?					
10- Hayatınız hakkında sizi rahatsız eden düşünceleri dağıtmak için ne sıklıkla internette girersiniz?					
11- Ne sıklıkla internete girmek için sabırsızlanırsınız?					
12- Ne sıklıkla internetsiz hayatın, sıkıcı, boş ve eğlencesiz olacağı					

düşünürsünüz?
13- Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kinci konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?
14- Gece geç saatlerde internet kullanmaktan ötürü ne sıklıkla uykunuz kaçar?
15- İnternette olmadığınız zamanlarda ne sıklıkla interneti düşünür veya İnternete girmeyi hayal edersiniz?
16- Kendinizi ne sıklıkla internetteyken "yalnızca birkaç dakika daha" derken bulursunuz?
17- Ne sıklıkla İnternette harcadığınız zamanın miktarını azaltmaya çalışır ve başarısız olursunuz?
18- İnternette kaldığınız süreyi ne sıklıkla saklamaya çalışırsınız?
19- Ne sıklıkla başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla zaman geçirmeyi yeğlersiniz?.
20- Ne sıklıkla internette olmadığınızda kendinizi çökmüş, aksi veya sinirli hissedip, internete girince rahatlarsınız?

Ek-3: Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği

Bu bir test değildir. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Bütün maddeleri olabildiğince içtenlikle cevaplamaya çalışınız. Her bir maddenin yanında yer alan rakamlardan size uygun olanı işaretleyin.

1= Hiçbir zaman

2= Nadiren

3= Bazen

4= Genellikle

5=Her zaman

1- Başkalarının önünde yeni bir şeyler yapmaya çekinirim.	1	2	3	4	5
2- Arkadaşlarımla bir şeyler yapmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
3- Bana sataşılmasından tedirgin olurum.	1	2	3	4	5
4- Tanımadığım insanların yanında utanırım.	1	2	3	4	5
5- Sadece çok iyi tanıdığım insanlarla konuşurum.	1	2	3	4	5
6- Yaşıtlarımın arkamdan benim hakkımda konuştuklarını düşünürüm.	1	2	3	4	5
7- Kitap okumayı severim.	1	2	3	4	5
8- Başkalarının benim için ne düşündüğünden endişelenirim.	1	2	3	4	5
9- Başkalarının benden hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5
10- Çok iyi tanımadığım yaşıtlarımla konuşurken heyecanlanırım.	1	2	3	4	5
11- Spor yapmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
12- Başkalarının benim hakkımda ne söyleyeceğinden endişelenirim.	1	2	3	4	5
13- Yeni insanlarla tanışırken tedirgin olurum.	1	2	3	4	5
14- Başkalarının benden hoşlanmayacağından endişelenirim.	1	2	3	4	5
15- Bir grup insanla beraberken durgunumdur.	1	2	3	4	5
16- Kendi başıma bir şeyler yapmak hoşuma gider.	1	2	3	4	5
17- Başkalarının benimle dalga geçtiğini düşünürüm.	1	2	3	4	5
18- Birisiyle tartışmaya girersem onun benden hoşlanmayacağından endişe ederim	1	2	3	4	5
19- Hayır derler diye başkalarına benimle bir şeyler yapmayı teklif etmeye çekinirim.	1	2	3	4	5
20- Bazı insanların yanındayken tedirgin olurum.	1	2	3	4	5
21- İyi tanıdığım yaşıtlarımın yanındayken bile utanırım.	1	2	3	4	5
22- Başkalarından benimle bir şeyler yapmalarını istemek bana çok zor gelir.	1	2	3	4	5

Ek.4: Ölçek Kullanım İzinleri

Gönderen: Selim Günüş <selimgunuc@hotmail.com>
Gönderildi: 9 Kasım 2017 Perşembe 23:08
Kime: Ayse Yılmaz
Konu: Re: ölçek kullanım ölçeği

Merhaba

Kullanabilirsiniz

İyi çalışmalar

Doç. Dr. Selim GÜNÜÇ
Siber Psikoloji ve Teknoloji Entegrasyonu
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Associate Professor Selim GUNUC
Cyber Psychology and Technology Integration
Department of Computer Education and Instructional Technologies
Yuzuncu Yil University, Turkey

From: Ayse Yılmaz <psk.ayseyilmaz@hotmail.com>
Sent: Thursday, November 9, 2017 10:43 AM
To: selimgunuc@hotmail.com
Subject: ölçek kullanım ölçeği

Merhaba

Ben Yakınoğu Üniversitesi klinik psikoloji yüksek lisans öğrencisi Ayşe YILMAZ.

"Ergenlerde internet bağımlılığı ve sosyal kaygı ilişkisinin incelenmesi "konulu tez çalışması yapmak istiyorum.

Bu çalışmada sizin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yaptığınız internet bağımlılık ölçeği için izninizi rica ediyorum.

saygılarımla ,iyi çalışmalar.

Sayın Ayşe Yılmaz,
Ölçeği tez çalışmanız kapsamında kullanabilirsiniz. Kolaylıklar dilerim.

Doç. Dr. Arzu Aydın
Mersin Üniversitesi
Psikoloji Bölümü

From: Ayşe Yılmaz <psk.ayseyilmaz@hotmail.com>
Sent: Wednesday, April 4, 2018 10:11 AM
To: arzuquay@hotmail.com
Subject: ölçek izin

Merhaba

Ben Yakınoğu Üniversitesi klinik psikoloji yüksek lisans öğrencisi Ayşe YILMAZ.
"Ergenlerde internet bağımlılığı ve sosyal kaygı ilişkisinin incelenmesi "konulu tez çalışması yapmak istiyorum.

Bu çalışmada sizin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yaptığınız ergenler için sosyal kaygı ölçeği için izninizi rica ediyorum.

saygılarımla ,iyi çalışmalar.

ÖZGEÇMİŞ

Ayşe Yılmaz ,20-02-1974 yılında Konya'da doğmuştur. Evli ve iki çocuk annesidir. İş yaşamının da 20 yıldır eğitim ve psikoterapi alanında kamu ve özel sektörde çalışmaktadır.Yetişkin ve ergenlerde; Bireysel Psikoterapi alanında Kaygı Bozuklukları, Fobiler, Kişilik Gelişimi, Takıntılar, Depresyon, Duygusal Olgunlaşma alanlarında çalışmalar yapmaktadır. 1996 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, Eğitim programı ve öğretim bölümü lisans bölümünü bitirmiştir.2017 yılında İstanbul Aydın Üniversitesin' psikoloji lisans bölümünü bitirmiştir. 2006 yılında İstanbul Ticaret Üniversitesi, Uygulamalı psikoloji yüksek lisansını tamamlamıştır. Halen Sigmund Freud Özel Üniversitesinde Psikoterapi Doktora Programında öğrencidir.

Bütüncül psikoterapi enstitüsü Bütüncül Terapi Eğitimi (3 Yıllık Eğitim Programı), Davranış Bilimleri Enstitüsü EMDR Eğitimi, Laslie S.GREENBERG Duygu Odaklı İleri Düzey Eş Terapisi Eğitimi, Omni Hipnoz Akademisi Hipnoz ve EFT Eğitimi, TRANSFERENCE -FOCUSED PSYCHOTHERAPY by Otto F.KHERNBERG & Frank E.YEOMANS, UNIFIED PSYCHOTHERAPY Jeffrey j.MAGNAVITA Bağlanmanın Nörobiyolojik Temelleri Eğitimi, PSİKANALİTİK PSİKOTERAPİLER WORKSHOP, Vamık Volkan, Çözüm Odaklı Danışmanlık Eğitimi, Bakış Danışmanlık aldığı eğitimler arasındadır.

İNTİHAL RAPORU

ERGENLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE SOSYAL KAYGI İLİŞKİSİ- Ayşe Yılmaz

ORJİNALLİK RAPORU

% 14	% 11	% 9	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.eytepe.com İnternet Kaynağı	% 2
2	ramazankaratay.weebly.com İnternet Kaynağı	% 1
3	SAYIN, Ayfer and TAKIL, Nazife Burcu. "TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL VE AKADEMİK YETERLİK ALGILARININ İNCELENMESİ", Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2017. Yayın	% 1
4	www.academia.edu İnternet Kaynağı	% 1

ETİK KURUL İZİNİ

14.05.2018

Sayın Ayşe Yılmaz

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/157 proje numaralı ve “**Ergenlerdeki İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Kaygı İlişkisi**” başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.